

สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวฉวีรุญญา ชัยหั่น

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

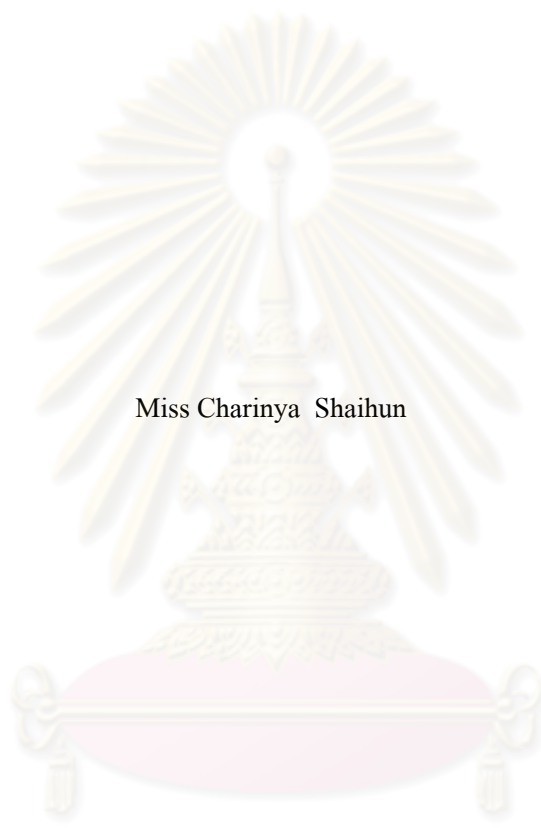
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF PARENTS IN PROMOTING READING HABITS
OF PRESCHOOL CHILDREN IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

Miss Charinya Shaihun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดย

นางสาวอาริญา ชัยหัน

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชยนิวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวรรณ เหมชะญาติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.อรชา ตูลานันท์)

ฉาริญญา ซ้ายหัน : สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก
อนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (STATE AND
PROBLEMS OF PARENTS IN PROMOTING READING HABITS OF PRESCHOOL
CHILDREN IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION
COMMISSION) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ, 90 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน
ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์ ตัวอย่างประชากร คือ
ผู้ปกครองจำนวน 630 คน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม
แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

ผลการวิจัย พบว่า สภาพของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลส่วน
ใหญ่มีการปฏิบัติในระดับบางครั้ง โดยพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ 1) ด้านการ
เป็นแบบอย่าง คือ การอ่านใบเสร็จจากการซื้อของในแต่ละครั้ง การอ่านส่วนผสม วันที่ผลิต วัน
หมดอายุของอาหารก่อนซื้อ และการอ่านจดหมายและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้รับตามลำดับ 2) ด้านการ
จัดสภาพแวดล้อม คือ การดูแลรักษาสื่ออุปกรณ์ในการอ่านให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ การให้บุตร
หลานมีโอกาสในการซื้อหนังสือที่ตนสนใจ และการจัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อการหยิบ
อ่านตามลำดับ และ 3) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ คือ การให้รางวัล ให้คำชมเชย เมื่อบุตรหลานแสดง
ความสนใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน การให้บุตรหลานเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่
เกิดขึ้นที่โรงเรียน และการให้บุตรหลานวาดภาพระบายสีจากหนังสือที่อ่านหรือจากจินตนาการ
ตามลำดับ

ปัญหาที่พบ ด้านการเป็นแบบอย่าง คือ การไม่มีเวลา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม คือ
การขาดแคลนงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ทางการอ่าน และด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ คือ การ
เน้นกิจกรรมการดูโทรทัศน์มากกว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน

ภาควิชา.....หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา.....ลายมือชื่อนิติศ.....ฉาริญญา ซ้ายหัน.....
สาขาวิชา.....การศึกษาปฐมวัย.....ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2552.....

5083331827 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORDS : PARENTS / PROMOTING READING HABITS /
PRESCHOOL CHILDREN

CHARINYA SHAIHUN : STATE AND PROBLEMS OF PARENTS IN
PROMOTING READING HABITS OF PRESCHOOL CHILDREN IN SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION.

THESIS ADVISOR : ASST.PROF. WORAWAN HEMCHAYART, Ph.D., 90 PP.

The objective of this research was to study the state and problems of parents in promoting reading habits of preschool children in school under the office of the basic education commission in three aspects: modeling, environmental arrangement, and relationship building. The samples were 630 parents from 10 educational service areas. The research instruments were a questionnaire form, an interviewing form, and a surveying form.

The results of the research were at follows: state of most parents promoting reading habits of preschool children was at 'sometime' level. 3 areas the average of highest 1) Modeling: reading the receipts after each purchasing, reading the ingredient, manufacturing date, and expiration date before purchasing food, and reading letters and print received, respectively 2) Environmental arrangement: maintaining reading material for proper use, giving children opportunities to purchase a book that they interested in, and organizing books for easy access respectively 3) Relationship building: rewarding and praising when children showed interest and participated in reading activities, encouraging children to talk about what happened in school, and encourage children to colored using their imagination respectively

The problems were 1) Modeling: a lack of time, 2) Environmental arrangement: a lack of budget to purchase reading material, 3) Relationship building: an emphasis on television watching rather than of participating in reading activities.

Department : Curriculum, Instruction and Educational Technology

Field of Study : Early Childhood Education

Academic Year : 2009

Student's Signature

Advisor's Signature

Charinya Shaihun
W. Hemchayart

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและการช่วยเหลืออย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้ง และประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ ชีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.อรชา ตูลานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย และอาจารย์ อัจฉรา ประดิษฐ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 24 โรงเรียน รวมถึงคณะครู นักการ และผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านเพชรไฟ โรงเรียนบ้านหนองบง โรงเรียนบ้านกุดโคก โรงเรียนวัดลาดบัวขาว โรงเรียนบ้านในหยาน และโรงเรียนบ้านปากเลข ที่ให้ความกรุณา ความช่วยเหลือ การอำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนการเก็บข้อมูลต่างๆเป็นอย่างดี และผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตาลเตี้ย จังหวัดสุโขทัยที่ได้อำนวยความสะดวกทุกอย่างให้กับผู้วิจัยในการเข้าไปทดลองเครื่องมือ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่ได้เอื้อเฟื้อแหล่งข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา โดยเฉพาะ นางสาวดวงกมล จงเจริญ นางสาววารินทร์ อัมบุญ นางสาวสนิชาญ์ นารถพินิจ และนางสาวนิศารัตน์ อิศระมโนรส

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้การสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดที่จะหาเปรียบได้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อผดุงศักดิ์ คุณแม่กริธา ชัยหั่น ที่คอยให้ความรัก เป็นกำลังใจ ให้การอบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา และสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนประสบความสำเร็จในวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สภาพการอ่านในปัจจุบัน.....	13
พัฒนาการทางการอ่านของเด็กก่อนอนุบาล.....	14
การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กก่อนอนุบาล.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กก่อนอนุบาล.....	17
ความหมายของนิสัยรักการอ่านของเด็กก่อนอนุบาล.....	20
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเจตคติ.....	20
บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กก่อนอนุบาลมีนิสัยรักการอ่าน...	24

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรัก การอ่าน.....	32
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เกี่ยวกับการอ่าน.....	32
นโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	32
มาตรการการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
งานวิจัยในประเทศ.....	33
งานวิจัยต่างประเทศ.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	36
การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	48
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริม นิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลทั้ง 3 ด้าน.....	49
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลทั้ง 3 ด้าน.....	54
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3 ด้าน...	58
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	61

อภิปรายผลการวิจัย.....	65
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	67
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	68
รายการอ้างอิง.....	69
ภาคผนวก	73
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	74
ภาคผนวก ข จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และอำเภอ.....	75
ภาคผนวก ค จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามอำเภอ และตำบล.....	76
ภาคผนวก ง จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถามจำแนกตามอำเภอ ตำบล และโรงเรียน.....	77
ภาคผนวก จ ตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบ สำรวจ.....	78
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	90

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามภูมิภาคและเขตพื้นที่การศึกษา.....	36
2	จำนวนประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค เขตพื้นที่การศึกษา อำเภอ ตำบล และ โรงเรียน.....	38
3	ตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจจำแนกตาม ภูมิภาค.....	39
4	ตัวแปรที่ศึกษาและประเด็นย่อยทั้ง 3 ด้าน.....	41
5	ตัวแปรที่ศึกษาจำแนกตามประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
6	วัน/ เดือน/ ปี และ โรงเรียนที่ส่งแบบสอบถาม.....	43
7	สถานที่ และ วัน /เดือน /ปี จำแนกตามการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และ แบบสำรวจ.....	45
8	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	48
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการเป็นแบบอย่าง.....	50
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	51
11	จำนวน และค่าร้อยละของผู้ปกครองด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	52
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์.....	53
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการเป็นแบบอย่าง.....	55
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	56
15	จำนวน และค่าร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลด้านการจัด สภาพแวดล้อม.....	57
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์.....	57

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	แนวคิดการจัดจำแนกด้านความรู้สึก.....	24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านมีความสำคัญและมีประโยชน์ ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า เป็นพลเมืองดีและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการอ่านจะทำให้เด็กเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา มีจิตใจที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข ตลอดจนการเกิดแรงบันดาลใจในการอ่านทำให้สามารถสร้างผลงานใหม่ๆขึ้นมาเป็นประโยชน์ทั้งกับตนเองครอบครัวและประเทศชาติ

เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป (2547) กล่าวว่า คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน จึงมีการสอดแทรกภาษาไว้ในการเล่นต่างๆ ได้แก่ บทร้อง บทสนทนาโต้ตอบ คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย นอกจากนี้คนไทยยังเป็นคนช่างเล่า จึงมีนิทานสำหรับเด็กโดยเฉพาะนิทานพื้นบ้าน ซึ่งสะท้อนความเชื่อ ความคิด วิธีการดำรงชีวิตของคนไทยในอดีต แต่พฤติกรรมเหล่านี้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันในสังคมปัจจุบันและสังคมอนาคต เพราะเป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้นคนในปัจจุบันและอนาคตจึงต้องปรับตัวให้เป็นผู้ที่มีวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ ด้วยการค้นคว้าหาข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในทุกช่องทาง โดยเฉพาะการอ่านที่ถือเป็นช่องทางสำคัญแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นวิธีการง่ายๆที่จะนำไปสู่การค้นพบและสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆได้อย่างไร้ขอบเขต และสร้างความมีวินัยใฝ่รู้ให้เกิดการพัฒนาความคิดได้อย่างกว้างไกลและไม่สิ้นสุด อีกทั้งการอ่านยังถือเป็นหนทางสำคัญแห่งการสะสมทุนของชีวิต เพราะถือเป็นชุมทรัพย์ทางสติปัญญาที่จะนำพาให้คนได้ก้าวออกไปจากโลกที่แคบๆสู่โลกที่กว้างใหญ่ไพศาล การอ่านจึงถือเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างเสริมภูมิปัญญาของคนไทยในชุมชน นำสู่การพัฒนาศักยภาพชีวิตและสติปัญญาของคนในชาติการอ่านไม่ว่าจะอ่านจากหนังสือหรือสื่อใดๆก็ล้วนแต่มีความสำคัญ ในการสร้างพฤติกรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสิ้น ยิ่งถ้ามีขั้นตอนการบ่มเพาะที่เหมาะสม น่าสนใจ ไร้ความรู้สึก และทำอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้บุคคลนั้นมีนิสัยรักการอ่าน นำสู่การพัฒนาความคิดได้อย่างกว้างไกลไม่สิ้นสุด สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือไว้ว่า การอ่านหนังสือเพื่อพัฒนาตนเอง และเพื่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นสิ่งจำเป็นมากในการพัฒนาคนและพัฒนาสังคม ปัจจุบันนี้การอ่านหนังสือของคนไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่แพร่หลายตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน เมื่อเทียบกับความเพลิดเพลินจากการได้ฟังได้รับรู้เรื่องราวต่างๆจาก

โทรทัศน์ ถ้าจะให้การอ่านหนังสือเกิดเป็นนิสัย จำเป็นต้องปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจ ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา มีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ มาโดยตลอด

แต่สภาพปัจจุบันยังพบว่าสภาพสังคมไทยยังไม่เป็นสังคมการอ่าน จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของ จันทน์กฤษณา ผลวิวัฒน์ (2552) ได้กล่าวว่า สภาพการอ่านของคนไทยในขณะนี้อยู่ในขั้นน่าเป็นห่วง ตัวเลขล่าสุดจากสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้ทำการสำรวจพบว่า เด็กอายุ 6 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นเด็กอยู่ในวัยเรียนอ่านหนังสือน้อยลง จากเดิมในปี 2548 ที่มีจำนวน ร้อยละ 69.1 แต่เมื่อปี 2551 กลับอ่านลดลงเหลือ ร้อยละ 66.3 ส่วนเวลาที่ใช้อ่านหนังสือของคนไทยในปี 2548 พบว่าคนไทยอ่านหนังสือโดยเฉลี่ย 51 นาทีต่อวัน ส่วนปี 2551 ลดลงเหลือ 39 นาทีต่อวัน อีกทั้งพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็กไทย จะมุ่งมั่นกับการอ่านเพื่อเตรียมสอบมากกว่าจะอ่านทุกอย่างที่พบเจอ กอปรกับวัฒนธรรมการอ่านมิได้อยู่ในสังคมไทยมาช้านาน คนไทยยังอยู่ในวัฒนธรรมการฟังมากกว่าการอ่าน ทำให้คนไทยไม่คุ้นชินกับการอ่าน ดังนั้นการที่จะทำให้คนไทยอ่านหนังสือมากขึ้นคงเป็นเรื่องยากเพราะเราไม่มีวัฒนธรรมการอ่านที่เข้มแข็งมาก่อน นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของ วันชัย ดันดีวิทยาพิทักษ์ (2552) กล่าวว่า คนไทยอ่านหนังสือประมาณ 2-5 เล่มต่อคนต่อปี ขณะที่คนในประเทศสิงคโปร์อ่านหนังสือ 40-50 เล่มต่อคนต่อปี และประเทศเวียดนามมีการอ่านหนังสือ 60 เล่มต่อคนต่อปี และสถิติการใช้ห้องสมุดที่เข้าใช้บริการอย่างสม่ำเสมอของคนไทยพบว่าต่ำกว่าร้อยละ 3 และจำนวนหนังสือออกใหม่ที่เข้าสู่ร้านหนังสือในแต่ละปีของไทยมีประมาณ 900 ปก ขณะที่ประเทศอังกฤษมี 104,000 ปก ประเทศเยอรมันมี 78,000 ปก และประเทศญี่ปุ่นมี 65,000 ปก ทุกวันนี้เด็กไทยอายุ 13-18 ปี ดูโทรทัศน์ในวันธรรมดาเฉลี่ย 3.3 ชั่วโมง วันหยุด 4.9 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีโทรทัศน์มือถือ และอินเทอร์เน็ตได้เข้ามาแทนที่การหาความรู้และความสนุกจากการอ่านหนังสืออีกด้วย การเปิดรับสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีมากขึ้น โดยเฉพาะในวัยเด็ก 2-6 ปี จะส่งผลมีพัฒนาการของสมองที่ด้อยกว่าการอ่านหนังสือ เพราะเด็กๆ จะไม่มีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด จินตนาการ การวิเคราะห์ มีแต่การรับเพียงด้านเดียว

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ได้ทำการสำรวจข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่มีปัญหาการอ่านการเขียนมากที่สุดใน 175 เขต พบว่านักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มากกว่าร้อยละ 25.00 มีจำนวน 10 เขต โดยแบ่งตามภูมิภาค ดังนี้ ภาคเหนือมีจำนวน 2 เขต ได้แก่ สุโขทัย เขต 1 และตาก เขต 2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน 2 เขต ได้แก่ นครราชสีมา เขต 5 และศรีสะเกษ เขต 3 ภาคกลางมี 1 เขต ได้แก่ ฉะเชิงเทรา เขต 2 และภาคใต้มี 5 เขต ได้แก่ ชุมพร เขต 2 ปัตตานี เขต 2 นราธิวาส เขต 1

นราธิวาส เขต 2 และยะลาเขต 1 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่เด็กมีปัญหาการอ่านส่วนหนึ่งมาจากการที่เด็กไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้ปกครองไม่ได้ส่งเสริม และสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ทำให้เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่เห็นความสำคัญของหนังสือ ไม่มีพื้นฐานในการอ่าน และส่งผลต่อเด็กเมื่อเด็กโตขึ้น อัจฉรา ประดิษฐ์ (2550) กล่าวว่า การรู้หนังสือหากไม่ได้ตั้งสอนกันตั้งแต่เด็กไม่ได้บ่มเพาะตั้งแต่วัยเด็กการที่ทุกคนจะสามารถแสวงหาความรู้จากหนังสือ ซึ่งเป็นแหล่งบ่มเพาะทางปัญญา และเข้าถึงได้ง่ายแล้วบุคคลจะเข้าถึงแหล่งความรู้เช่นหนังสืออย่างมีใจรักการอ่าน และกระตือรือร้นในการหาความรู้ย่อมเป็นไปได้ยาก หรือหากการปลูกฝังการรู้หนังสือ การรักการอ่านไม่เป็นไปอย่างน่าประทับใจก็อาจเป็นอุปสรรคกีดกันบุคคลจากบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ เช่นหนังสือได้ นอกจากนี้ จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้กล่าวว่า การรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ ที่เด็กทุกเพศทุกวัยจะต้องได้รับการฝึกฝนให้มีนิสัยรักการอ่าน นิสัยรักการอ่านนี้จะต้องฝึกฝนตั้งแต่เล็กๆตามคำกล่าวที่ว่า ไม่อ่อนคดง่ายไม่แก่คดยาก การฝึกให้มีนิสัยรักการอ่านนั้นผู้ที่ทำการฝึก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง พ่อแม่ซึ่งเป็นครูคนแรกของลูก และผู้ปกครองจะต้องเป็นนักอ่าน รู้จักแนะนำการอ่าน เล่านิทาน เล่าเรื่องต่างๆจากหนังสือและอ่านหนังสือให้ฟัง เมื่อเด็กรักการอ่านตั้งแต่เล็กๆแล้วครั้นเมื่อเจริญเติบโตขึ้นนิสัยรักการอ่านนี้ก็จะติดตัวเด็กไปเรื่อยๆซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเรียน ต่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมของเด็กได้เป็นอย่างดี

รวีวาร โนมเฉลา (2549) ได้กล่าวว่า การอ่านหนังสือให้เด็กเล็กๆ ฟังจะเป็นสิ่งที่คนไม่ค่อยพูดถึงมากนัก ผู้ใหญ่มากส่วนมากเชื่อว่าหนังสือไม่มีประโยชน์สำหรับเด็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก และเมื่อถึงวันที่เด็กเข้าโรงเรียน วันที่คุณครูสอนให้อ่านหนังสือ ผู้ใหญ่ก็อยากให้เด็กเป็นคนรักการอ่านหนังสือแต่ก็สายเกินไปแล้ว เด็กอาจจะอ่านหนังสือได้เหมือนกันหมดเมื่อเข้าโรงเรียนและเรียนไปถึงระดับหนึ่ง แต่ก็เชื่อว่าทุกคนจะรักหนังสือเหมือนกันทั้งหมด ปัญหาใหญ่จึงไม่ใช่เรื่องของคนไม่รู้หนังสือ แต่เป็นเรื่องของคนไม่รักหนังสือ และไม่อ่านหนังสือ พ่อแม่จำนวนไม่น้อยกังวลกับการที่ลูกไม่อ่านหนังสือแต่ลองมองไปรอบๆบ้าน หนังสือไม่ได้มีอยู่รอบๆตัวให้เด็ก ๆ นี้จะหยิบขึ้นมาเมื่อไรก็ได้ บางบ้านไม่มีหนังสือสำหรับเด็กเลยแม้แต่เล่มเดียว ในขณะที่พ่อแม่เอาแต่บ่นว่าลูกๆ ไม่อ่านหนังสือ ทุกวันนี้นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้ว พ่อแม่ยังต้องรบรากับสื่ออื่นๆอีกสารพัดที่จะมาแย่งเวลาเด็ก ๆ ในโลกยุคใหม่ เพียงแต่เราจะจัดสรรเวลาหรือสอนเด็ก ๆ ของเราให้จัดสรรเวลาของตัวเองอย่างไร จึงจะสามารถเสพทุกสื่อได้อย่างสมดุลและเกิดประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของ ไพพรรณ อินทนิล (2546) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านว่า ในปัจจุบันผู้คนมักจะละเลยการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กอย่างจริงจัง พ่อแม่ มักจะคิดว่าเป็นเรื่องของทางโรงเรียน ดังนั้นจึงรอไว้ให้เข้าโรงเรียนเสียก่อนค่อยเริ่มอ่านหนังสือ นอกจากนี้บางคนเข้าใจผิดว่าการที่เด็กจะชอบอ่านหนังสือหรือไม่ชอบอ่านหนังสือนั้น เป็นเรื่อง

ธรรมชาติของเด็กแต่ละคน ไม่สามารถปลูกฝังได้จึงปล่อยให้ตามแต่จะเป็นไปในที่สุด เมื่อเริ่มเรียนหนังสือก็ถูกปลูกฝังให้อ่านแต่หนังสือเรียน และทำการบ้านที่ครูทุกคนพร้อมใจกันมอบหมายในแต่ละวันโดยไม่ได้มีการวางแผนร่วมกัน เด็กจึงรู้สึกเบื่อหน่ายหนังสือจนกลายเป็นนิสัย จะอ่านหนังสือต่อเมื่ออยู่ในวัยเรียนเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้มีการค้นคว้าทดลองจนเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการอ่านควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียนยิ่งเร็วเท่าไรก็จะยิ่งได้ผลดีเท่านั้น

ริสรวล อร่ามเจริญ (2551) ได้กล่าวว่า การกระตุ้นให้เด็กไทยสนใจการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างเร่งด่วน แม้ที่ผ่านมาจะพบปัญหาหนึ่งที่ทำให้เด็กไทยไม่สนใจหรือไม่รักการอ่าน เพราะเกิดจากสาเหตุที่หนังสือสำหรับเด็ก และเยาวชนมีจำนวนน้อยมาก แต่ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาจะพบว่า หนังสือกลุ่มเด็ก และเยาวชนมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสนใจรักการอ่าน คงไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์กรหรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด ที่จะสร้างค่านิยมในการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กไทย และเป็นเรื่องจำเป็นมากที่สุดที่ต้องปลูกฝังให้เด็กไทยรักการอ่าน พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก หากพ่อแม่ไม่สนใจอ่านหนังสือคงเป็นเรื่องยาก ที่จะทำให้อ่านหนังสือเป็นการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ควรทำ ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของเด็กไทยที่มีจำนวนน้อยลงเริ่มเห็นได้ชัดยิ่งขึ้น เมื่อมีการเข้ามาแทนที่ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดการอ่านหนังสือโดยเฉพาะในวัยเด็กจึงเป็นเรื่องจำเป็นไม่ว่าเทคโนโลยีการสื่อสารจะพัฒนาไปมากเพียงใดก็ตาม

จากคำกล่าวที่ว่าเด็กทุกคนไม่ชอบการสั่งสอนด้วยวาจา เด็กไม่ชอบการถูกสั่งให้ต้องทำอะไรต่างๆตามที่พ่อแม่บ่งการ หนังสือจึงกลายเป็นตัวช่วยที่สนุกสนานและมีสีสันในการสอนเด็ก เพราะในหนังสือมีเรื่องราวและมีความเป็นชีวิตปรากฏอยู่ กรมวิชาการ (2543) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ว่า ปริมาณที่เด็กใช้ในการเรียนอ่านมากหรือน้อยนั้น โดยส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการที่จะเรียนอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นงานที่ยากสำหรับเด็ก ถ้าเด็กไม่มีความต้องการที่จะเรียนรู้จริงๆก็จะไม่ค่อยพยายาม ผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องช่วยพัฒนาความสนใจในการอ่าน โดยอาจจัดให้เด็กได้ฟังหรืออ่านนิทานดีๆ สนุกๆ โคลงกลอน มุขตลกต่างๆ ภาพและเนื้อหาสาระต่างๆจากหนังสือ ซึ่งจะมีส่วนทำให้เด็กได้มีโอกาสรู้จักและพัฒนาความชอบหรือสนใจในการอ่าน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชีวิตเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดวิธีหนึ่ง และวิธีที่จะทำให้เด็กสนใจการอ่านมากขึ้น คือ พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กหยิบจับหนังสือบ่อยๆ และใช้หนังสือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาเด็กจนเป็นนิสัย พร้อมการใช้หนังสือเป็นสื่ออุปกรณ์ การเล่น การเล่า และการเรียนรู้ อย่างมีสีสันสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ถ้าผู้ปกครองทำได้เด็กก็จะชินกับหนังสือ และการอ่านจนติดเป็นนิสัย

ในการส่งเสริมการอ่านเพื่อให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่านนั้น ต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุด ที่จะช่วยกันส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่าน เพราะในปัจจุบันพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่วนมากไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ทำให้เยาวชนไทยในปัจจุบันมีการอ่านที่ถดถอย อ่านหนังสือน้อย และไม่ชอบอ่านหนังสือ นับว่าการอ่านหนังสือของคนไทยเข้าขั้นวิกฤตอย่างมาก ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรส่งเสริมการอ่าน ตั้งแต่เด็กเล็กๆ เป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านให้กับลูก จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการอ่าน เพื่อเด็กจะได้มีนิสัยรักการอ่าน ฟาฎีมา วงศ์เลขา (2547) ได้กล่าวเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวว่า ครอบครัวแม้จะเป็นสถาบันที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะครอบครัวจะมีบทบาทมากในการหล่อหลอมให้เด็ก และเยาวชนเป็นคนมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อนำพาให้เด็กรักการอ่าน การส่งเสริมการอ่านจะต้องกระตุ้นให้เด็กเห็นว่า หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องอำนวยความสะดวกในบ้าน สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน ให้กับเด็ก แล้วความตระหนักก็จะเกิดแก่เด็กเองโดยธรรมชาติโดยไม่ต้องมีการบังคับ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กที่อ่านหนังสือได้เร็ว และไม่มีปัญหาการอ่านในสหรัฐอเมริกา จะแสดงถึงลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางบ้านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 4 ลักษณะ ได้แก่

1. พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในบ้านอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำ
2. ที่บ้านมีหนังสือ สิ่งพิมพ์ และวารสาร
3. ที่บ้านมีอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ กระจาย ดินสอ
4. ผู้ใหญ่สนใจ และส่งเสริมการอ่านของเด็ก โดย พาไปห้องสมุด ซื้อหนังสือให้เป็นของขวัญ ช่วยเขียนตามคำบอกของเด็ก

การอ่านหนังสือให้เด็กฟังหรือให้เด็กอ่านให้ฟังดังๆ เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านทั้งที่บ้านและโรงเรียนจะไม่เน้นให้อ่านหนังสือออก สะกดตัวได้ หรือทดสอบความรู้ความเข้าใจแต่มุ่งให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินและได้รับความรู้โดยไม่เครียด เพราะเด็กจะเห็นว่าหนังสือเป็นสิ่งที่ให้ความสุข เมื่อเด็กมีนิสัยรักการอ่านแล้วก็จะเรียนอ่านเขียนได้เร็ว และมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลด้วยตนเองทำให้เรียนหนังสือได้เก่ง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ว่า การอ่านหนังสือและนิสัยในการรักการอ่าน เช่นเดียวกับพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็ก ซึ่งจะเป็นไปในทิศทางใดย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การส่งเสริมอย่างถูกต้องและความรักความเข้าใจเป็นพื้นฐาน ก่อนที่จะพูดถึงการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กเกี่ยวกับการอ่านและนิสัยรักการอ่านที่เกิดขึ้นกับเด็ก บางคนอาจเข้าใจว่านิสัยรักการอ่านขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือครอบครัวต้องมีฐานะเด็กจึงจะรักการอ่านในเรื่องนี้ได้มี

การสำรวจและวิจัยแล้วพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อนิสัยรักการอ่านน้อยมาก และการอ่านหนังสือสำหรับเด็กเล็กไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณของหนังสือแต่อย่างใด ผู้ปกครองหลายคนคิดว่ายังมีหนังสือมากจะทำให้เด็กอ่านมากและจะมีนิสัยรักการอ่านต่อไป แต่จริงๆ แล้วพัฒนาการแรกสุดของการอ่าน และนิสัยรักการอ่านเริ่มต้นด้วยความประทับใจในหนังสือเพียงไม่กี่เล่ม และเชื่อมโยงถึงบรรยากาศ ตลอดจนความรู้สึกรักการอ่านระหว่างการอ่านเป็นสำคัญ และยังถ้าเด็กชอบหนังสือเล่มใดจนถึงขั้นอ่านซ้ำหลายรอบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักอ่านได้มากกว่าเด็กที่ถูกบังคับให้อ่านหนังสือมากมายหรือชอบอ่านอะไรผ่านไปๆ ดั่งนั้นการเลือกหนังสือ การสร้างบรรยากาศ การเชื่อมโยงการอ่านสู่กิจกรรมอื่นๆ ในชีวิต จึงมีความสำคัญมากกว่าจำนวนหนังสือ แต่ทั้งนี้ย่อมเป็นที่แน่นอนเช่นกันว่าเมื่อเด็กมีนิสัยรักการอ่านถึงระดับหนึ่งแล้ว หากมีโอกาสได้พบกับหนังสือที่หลากหลาย และมีจำนวนมากยิ่งขึ้นก็ย่อมจะช่วยสนับสนุนพัฒนาการต่อไป

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547) กล่าวว่า บ้านเป็นสถานที่ให้ความรัก ความอบอุ่น และให้ความสุขแก่เด็กได้เป็นแห่งแรก บ้านที่พร้อมไปด้วย พ่อ แม่ ญาติพี่น้องย่อมทำให้เด็กมีความสุขและความมั่นคง การส่งเสริมให้เด็กอ่านนั้นควรเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองอันได้แก่ พ่อ แม่ หรือญาติผู้ใหญ่ สิ่งที่ผู้ใหญ่ที่บ้านควรทำอย่างยิ่งคือ การจัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดภายในบ้าน เพราะการมีหนังสือมากมายผู้ใหญ่หยิบอ่านบ่อยๆ ย่อมเป็นตัวอย่างที่เด็กจะกระทำตามได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้ใหญ่อาจบอกให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟังโดยอาจให้รางวัลบ้าง หรือบอกถึงหนังสือดีดีที่เพิ่งซื้อมาหรือพูดถึงหนังสือต่างๆ อยู่บ่อยๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านที่ได้ผล นอกจากนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการอ่านในภาวะแรกๆ ของเด็ก ผู้ปกครองควรให้ประสบการณ์อย่างกว้างขวางที่เหมาะสมกับวัยไม่ใช่ไปอยู่ในวงจำกัดเฉพาะอ่านออกหรืออ่านได้เพียงอย่างเดียว มีกิจกรรมทางภาษาอีกมากมายหลายอย่าง เช่น การอ่านบทกลอนง่ายๆ เล่าเรื่องต่างๆ ที่ให้ภาพพจน์จินตนาการแก่เด็ก นิทานสนุกๆ สิ่งเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรจัดให้กับเด็ก เพื่อนำไปสู่ความสนใจในการอ่าน ประสบการณ์จากกิจกรรมทางภาษาอย่างกว้างขวางเช่นนี้จะนำไปสู่เนื้อหาทางความมุ่งหมายในการอ่านออกเขียนได้ในโอกาสต่อไป

สุวดี จงสถิตวัฒนา (2550) กล่าวว่า เด็กเล็กๆ อายุ 0-6 ขวบนั้นยังอ่านหนังสือไม่ออก แต่เด็กสามารถอ่านภาพหรือรูปภาพได้ พ่อแม่ควรส่งเสริมการอ่านของเด็กตั้งแต่ยังเล็ก แต่ในบางกรณีผู้ปกครองของเด็กก็ไม่มีเวลาในการส่งเสริมเด็กของตนในด้านการอ่านหรือยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านการอ่าน อีกทั้งหนังสือสำหรับเด็กมีราคาแพง ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจึงไม่สามารถซื้อหามาให้บุตรหลานได้ นอกจากนั้นหนังสือที่ทำขึ้นสำหรับเด็กยังมีน้อย เด็กจึงมีโอกาสดังกล่าวได้สร้างความคุ้นเคยกับตัวหนังสือได้น้อย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ว่า การส่งเสริมการอ่านนั้นควรเริ่มต้นตั้งแต่ระดับสถาบันครอบครัว เน้นปลูกฝังเด็กตั้งแต่เริ่มเรียนรู้โดยมีพ่อแม่ หรือคนในครอบครัว

ช่วยเหลือ แต่ในความเป็นจริงสภาพสังคมเศรษฐกิจทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้ามีดกลับถึงบ้านลูกก็หลับแล้ว เด็กมีพี่เลี้ยงเป็น โทรทัศน์ เกม คอมพิวเตอร์ อีกทั้งราคาหนังสือสำหรับเด็กในปัจจุบันมีราคาสูง

สุเทพ นาคจันทร์ (2550) ได้กล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่เด็กไม่รักการอ่านไว้ว่า สาเหตุที่เด็กไม่รู้สึกรักการอ่านหนังสือ พบว่าสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการรักการอ่าน การขาดการกระตุ้นให้เด็กรู้สึกรักการอ่านตั้งแต่วัยเยาว์ เป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนั้นการบังคับให้อ่านในสิ่งที่ไม่น่าสนใจ ถูกบังคับให้อ่าน หรือให้อ่านในสิ่งที่เขาไม่ชอบ รวมทั้ง พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเทคนิคในการสอนให้เด็กอ่าน หรือ ชอบลงโทษเด็ก และการที่เด็กใช้เวลาไปกับสิ่งอื่น เช่น โทรทัศน์ เกมส์ วีดีโอ ซีดี ฯลฯ มากเกินไป สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยให้เด็กไม่รู้สึกรักการอ่าน นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของ ศิวกานท์ ปทุมสุด (2552) ได้กล่าวว่า สาเหตุของการไม่รักการอ่านของเด็กไทยเป็นปัญหาที่กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามอย่างยิ่งยวดมาตลอดที่จะแก้ไขและพัฒนา แต่ก็ยังไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลในภาพรวมแท้จริงเท่าไรนัก สาเหตุสำคัญของปัญหาที่เรื่องนี้แก้ไขและพัฒนายากก็เพราะครอบครัวไทยยังไม่รักการอ่าน และครูไทยในภาพรวมก็ยังไม่รักการอ่าน เด็กจึงขาดต้นแบบชีวิตที่จะกระตุ้นเร้าแรงบันดาลใจและหล่อหลอมพวกเขา เมื่อพ่อแม่และครูไม่รักการอ่านก็จะไม่รู้่วาวิธีการที่จะทำให้เด็กๆ รักการอ่าน ได้อย่างแท้จริงนั้นต้องทำอะไรบ้าง ทุกวันนี้จึงมักทำตามนโยบาย และโครงการที่ได้แต่ภาพมากกว่าได้ผล แม้หลายกิจกรรมจะได้ผลคืออยู่บ้างแต่ก็ขาดความต่อเนื่อง การรักการอ่านจึงมักไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นลูกโซ่ที่ยั่งยืนในเด็กไทย

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กมีปัญหาในการอ่าน ได้แก่ ความกดดันจากทางบ้านและผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่เข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของเด็ก มักจะเขี่ยนตี ดุด่า เมื่อตั้งความหวังไว้สูงโดยให้เด็กอยู่ในกรอบมากเกินไป เพราะตั้งใจให้เด็กเป็นคนดี และบางครั้งเมื่อไม่ได้เป็นไปดั่งที่ผู้ปกครองตั้งความหวังไว้ ก็จะทำให้ผู้ปกครองผิดหวัง และมาเคี่ยวเข็ญเด็กหรือระบายกับเด็กในปกครองของตน

จากความสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กอนุบาลนั้น แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลอย่างมากที่จะช่วยพัฒนาให้เด็กๆ เห็นความสำคัญของหนังสือ มีนิสัยรักการอ่านที่จะเป็นพื้นฐานที่ดีให้กับเด็กในการอ่านออกเขียนได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งหากเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ยังเล็ก ก็จะส่งผลเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นจากปัญหาด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กอนุบาลในด้านการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุน ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

2. เพื่อศึกษาปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ และปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองเด็กอนุบาลจำนวน 10 เขตพื้นที่การศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 เขตพื้นที่การศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้าน การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การแสดงออกซึ่งความสนใจอย่างสม่ำเสมอของบุตรหลานที่มีต่อหนังสือ และสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ ด้วยความเพลิดเพลิน

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การกระทำหรือ การแสดงพฤติกรรมใดๆ ของผู้ปกครองที่ตอบสนองหรือสนับสนุน การแสดงออกซึ่งความสนใจอย่างสม่ำเสมอของบุตรหลานที่มีต่อหนังสือ และสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ ด้วยความเพลิดเพลินใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

ด้านการเป็นแบบอย่าง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองในชีวิตประจำวัน สนับสนุน เชิญชวน และกระตุ้นความสนใจ ที่ช่วยให้บุตรหลานเห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดสถานที่ บรรยากาศ การจัดหนังสือ และสื่อทางการอ่านรูปแบบต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้ปกครองได้ดำเนินการในการกระตุ้นให้บุตรหลานเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของการอ่านในชีวิตประจำวัน

ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การสนับสนุนหรือการส่งเสริมของผู้ปกครอง เพื่อให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคลและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านที่ช่วยให้บุตรหลานเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

สภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง ลักษณะการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมใดๆของผู้ปกครองที่ตอบสนองหรือสนับสนุนต่อการแสดงออกซึ่งความสนใจอย่างสม่ำเสมอของบุตรหลานที่มีต่อหนังสือ และสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ ด้วยความเพลิดเพลินใน ด้านการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

ปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องของผู้ปกครองที่ไม่สามารถตอบสนองหรือสนับสนุนความสนใจของบุตรหลานที่มีต่อหนังสือ และสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ ได้อย่างสม่ำเสมอทั้งใน ด้านการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

ผู้ปกครอง หมายถึง สมาชิกในครอบครัวหรือผู้เกี่ยวข้องที่สามารถอ่านออกเขียนได้และเลี้ยงดูบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 เขตพื้นที่การศึกษา ที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้พบปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ได้แก่ สุโขทัย เขต 1 ตาก เขต 2 นครราชสีมา เขต 5 ศรีสะเกษ เขต 3 ฉะเชิงเทรา เขต 2 ชุมพร เขต 2 ปัตตานี เขต 2 นราธิวาส เขต 1 นราธิวาส เขต 2 และยะลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาค้นคว้าเรื่องการส่งเสริมการอ่าน การเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมการอ่าน การจัดสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน และการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการส่งเสริมการอ่าน จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและสร้างเครื่องมือ

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 57,744 คน

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 630 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling)

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และส่งแบบสอบถาม กลับคืนทางไปรษณีย์มายังผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบจดหมายอนุมัติ และซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อความสะดวกในการส่งกลับทางไปรษณีย์

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยติดต่อกับทางโรงเรียน และนำจดหมายขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตในการเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยนัดเวลาในการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ปกครองพร้อมบันทึกเสียงคนละประมาณ 30-45 นาที ด้วยตนเอง

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบของตารางตารางประกอบความเรียง

5.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทำการการเรียบเรียง สรุป จัดหมวดหมู่คำตอบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

5.4 แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียบเรียง สรุป จัดหมวดหมู่คำตอบ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของความเรียง

5.5 แบบสำรวจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์เนื้อหาโดยหาค่าร้อยละ ประมวลผลและจัดกลุ่มข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของความเรียง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ในการนำข้อมูลที่ได้อไปพัฒนาตนเองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กอนุบาล
2. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปปรับปรุงและส่งเสริมในการพัฒนาผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กอนุบาลให้มีคุณภาพต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้

1. สภาพการอ่านในปัจจุบัน
2. พัฒนาการทางการอ่านของเด็กอนุบาล
3. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล
 - 3.2 ความหมายของนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล
 - 3.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเจตคติ
4. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กอนุบาลมีนิสัยรักการอ่าน
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการ

อ่าน

5.1 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ที่เกี่ยวกับการอ่าน

5.2 นโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

5.3 มาตรการการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. สภาพการอ่านในปัจจุบัน

การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่เปลี่ยนไปทั้งด้านวัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี และความนึกคิดจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์เกิดมาในโลกปัจจุบันต้องสนใจการอ่าน มีนักการศึกษาได้กล่าวเกี่ยวกับการอ่านในสังคมปัจจุบันไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) ได้กล่าวเกี่ยวกับวัฒนธรรมการอ่านกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันว่า สภาพปัจจุบันเราสามารถบอกได้ว่าสังคมไทยไม่มีวัฒนธรรมการอ่านหากเราดูจากสถิติ โดยข้อมูลจากคณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติในปี 2546 พบว่า ในประเทศไทยมีจำนวนสาขาของห้องสมุดแห่งชาติที่ให้บริการแก่ประชาชนสูงกว่าประเทศอื่น คือ มีมากถึง 25 สาขา ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีเพียง 8 สาขา ประเทศมาเลเซียมี 9 สาขา และประเทศญี่ปุ่นมี 3 สาขา แต่กลับพบว่าคนไทยมีผู้มาลงทะเบียนการใช้น้อยกว่าประเทศอื่นๆ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากรพบว่า เมื่อเดือนกันยายน ปี 2548 ประเทศไทยมีผู้ที่ไม่อ่านหนังสือถึง 22.4 ล้านคน หรือเกือบร้อยละ 40 ของประชากรทั้งประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่าชอบดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุมากกว่า ขณะที่เด็กที่มีอายุ 10-14 ปี กว่าร้อยละ 60 ให้เหตุผลในการไม่อ่านหนังสือว่า เพราะไม่ชอบและไม่สนใจ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ ที่มีสถิติการอ่านหนังสือต่อคนปีละ 40-50 เล่ม ส่วนประเทศเวียดนามมีสถิติการอ่านหนังสือต่อคนปีละ 60 เล่ม ขณะที่คนไทยมีสถิติการอ่านหนังสือต่อคนปีละ 2 เล่ม นับว่าการอ่านหนังสือของคนไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤต และเมื่อพิจารณาเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือโดยเฉลี่ยในแต่ละวัน พบว่า คนไทยใช้เวลาในการอ่านหนังสือโดยเฉลี่ยวันละประมาณ 51 นาที

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2552) ได้นำเสนอข้อมูล การสำรวจในปัจจุบันมีผลสำรวจ พบว่าเด็กไทยมีอัตราการอ่านหนังสือลดลง เนื่องจากการเข้ามาของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และเกมออนไลน์ สื่อเหล่านี้แม้จะมีประโยชน์ในด้านการสื่อสารแต่ไม่อาจทดแทนการอ่านหนังสือ เนื่องจากการอ่านหนังสือช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด จินตนาการ และการวิเคราะห์ได้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุที่เด็กไม่รักการอ่านไว้ ดังนี้

1. ผู้ปกครองไม่รักการอ่าน จึงไม่เห็นคุณค่าของการอ่านหรืออาจจะเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจจึงทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้
2. ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของสิ่งอื่นมากกว่า จึงขาดการลงทุนในเรื่องการซื้อหนังสือให้กับเด็ก
3. ผู้ปกครองไม่มีเวลาฝึกให้เด็กรักการอ่าน

4. การขาดแคลนวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีคุณภาพ

5. การขาดแคลนแหล่งซื้อหนังสือสำหรับเด็กในชนบท

6. การขาดแคลนห้องสมุดประชาชนหรือถึงมีห้องสมุดประชาชนก็ยังมีหนังสือเด็กไม่มากนัก

7. การเพิ่มปริมาณของสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจมากกว่าการอ่านหนังสือ เช่น เกม คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

พันธุทิพา หลาบเลิศบุญ (2540) ได้กล่าวถึงความจำเป็นเกี่ยวกับการอ่านในยุคปัจจุบันว่า มีความจำเป็นต่อชีวิตของคนไทยยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมามากเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม จึงมีคำเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่อ่านหนังสือ คือผู้ที่ปิดขังตัวเองอยู่ในบ้าน คงรู้แต่โลกแคบๆ ของตัวเองเท่านั้น ส่วนผู้ที่อ่านหนังสือ คือผู้ที่เปิดประตูหน้าต่างทางออกไปสู่โลกข้างนอกซึ่งเต็มไปด้วยความรู้ และความคิดอันหาเขตสุดมิได้ ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอ่านเพื่อให้สามารถติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าได้ทันการ ด้วยเหตุนี้การอ่านจึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้อ่านสามารถปรับตัวเองให้ทันต่อความเคลื่อนไหวของสิ่งแวดล้อมรอบตัว

จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สังคมไทยปัจจุบันขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจฐานความรู้ การปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของคนในสังคมเป็นเรื่องที่จำเป็น ผู้ปกครองควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานตั้งแต่วัยเด็ก เพราะการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นมากในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมแห่งการอ่าน

2. พัฒนาการทางการอ่านของเด็กอนุบาล

พัฒนาการทางการอ่านของเด็กอนุบาล ได้มีนักการศึกษาต่างๆกล่าวไว้ ดังนี้

ประเทิน มหาจันทร์ (2532) ได้กล่าวถึงขั้นตอนพัฒนาการอ่านไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ต่อเนื่องกัน มีการฟังเสียง เลียนเสียง เรียนรู้คำต่างๆตลอดจนใช้ประโยคสั้นๆ เมื่ออายุประมาณ 3-4 ปี เด็กได้มีโอกาสฟังผู้อื่นพูด เห็นผู้ใหญ่อ่านหนังสือ จับหนังสือ ทำให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆ ตลอดจนความคิดรอบขอบในด้านต่างๆกว้างขึ้น

2. ขั้นเริ่มอ่าน เป็นขั้นการเริ่มอ่านอย่างมีแบบแผน ในช่วงระยะเวลาเดียวกับที่เด็กเรียนอ่านนั้น เด็กจะเรียนเขียนควบคู่ไปด้วย เพื่อช่วยให้สามารถจำคำที่อ่านได้ดีขึ้น กิจกรรมทั้ง 2 อย่างนี้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาเดียวกัน และเป็นประสบการณ์เบื้องต้นของการเรียนอ่าน

3. **ขั้นเริ่มการอ่านอย่างอิสระ** เป็นขั้นของการอ่านโดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือ เริ่มต้นจากการศึกษาคำที่เด็กไม่ได้เรียนรู้มาก่อน การอ่านในขั้นนี้เด็กจะเรียนรู้ความแตกต่าง ความเหมือน และความหมายของคำ การศึกษาหน้าที่ของคำในประโยค การฝึกฝนโดยตรงด้วยการอ่านหนังสือแบบฝึกหัดและหนังสืออื่นๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการอ่านในขั้นนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางการอ่านไว้ ดังนี้

1. **ขั้นก่อนเริ่มอ่าน** เป็นขั้นตั้งแต่ทารกจนกระทั่งถึงวัยก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาล เป็นช่วงเวลาที่เด็กจะได้เตรียมตัวเพื่อรับกับพัฒนาการในขั้นต่อไป เตรียมตัวเพื่อรับกับความสับสน และความยุ่งยากในการรับรู้สภาพแวดล้อมทางภาษาที่เด็กจะได้พบเห็น เด็กจะเลียนแบบถ้อยคำจากผู้ใหญ่ การจับหนังสือมักจะกลับทิศทาง จะดูความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพกับคำ

2. **ขั้นเริ่มต้นอ่าน** จะเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนกระทั่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กจะคุ้นเคยกับคำง่ายๆ รอบตัวและพูดประโยคสั้นๆ เด็กบางคนมีความพร้อมเมื่ออยู่ชั้นอนุบาล แต่บางคนมีความพร้อมเมื่ออยู่ชั้นประถม อย่างไรก็ตามเด็กควรได้รับการสอนอ่านอย่างเป็นทางการเมื่ออายุ 5 ปีขึ้นไป โดยให้เด็กรู้จักคำและความหมาย เริ่มจากการใช้ภาพเป็นสื่อ เขียนคำอธิบายใต้ภาพสั้นๆ เมื่อเด็กได้พบคำและภาพบ่อยๆ ก็จะคุ้นเคยและจดจำได้เร็ว

3. **ขั้นเริ่มต้นอ่านอย่างอิสระ** เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องพิจารณาและตัดสินใจว่าเด็กคนใดมีความพร้อมสมควรที่จะอ่านอย่างอิสระหรืออ่านได้ด้วยตนเอง พิจารณาจากจำนวนคำที่เด็กรู้จักว่ามีมากพอและรู้จักโครงสร้างของประโยคดี

4. **ขั้นถ่ายโยงความรู้** เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เด็กจะพบหนังสือประเภทต่างๆ ที่มีเนื้อเรื่องแตกต่างจากหนังสือแบบเรียน เด็กต้องการคำแนะนำในการเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับวัย การอ่านในใจจะเริ่มขึ้นในระดับนี้

5. **ขั้นวุฒิภาวะระดับกลาง** เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เด็กจะมีทักษะในการอ่านมากขึ้น ควรเริ่มสอนการอ่านแบบมีวิจารณญาณ

Bush (1991) ได้กล่าวถึงขั้นของพัฒนาการด้านการอ่านไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 **ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading)** ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการที่เด็กเรียนรู้ที่จะอ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. **ช่วงก่อนการอ่าน (Early emergent)** ในขั้นนี้เด็กเรียนรู้การอ่านโดยใช้หนังสือเป็นแนวทางในการอ่านตามระดับความสามารถ โดยจำเรื่องราว รูปภาพในแต่ละบท การเปิดหนังสือจากซ้ายไปขวา

2. ช่วงเริ่มการอ่าน (Emergent reading) ในขั้นนี้เด็กเริ่มเรียนรู้ในการแยกแยะ เด็กๆ ได้ยินเรื่องราว โคลงกลอน และร้องเพลง เด็กเริ่มเรียนรู้ในการอ่าน และตอบสนองต่อเรื่องราวในหนังสือ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเริ่มอ่าน (Early reading)

เด็กๆ ในขั้นนี้เริ่มเรียนการอ่านต้องมีสื่อ และหนังสือหลากหลายในการสนับสนุนทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ เด็กเรียนรู้เรื่องราวในหนังสือ และเรื่องราวที่ต้องใช้เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และเข้าใจถ้อยคำที่เป็นประโยคเป็นประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่สำคัญ สามารถโยงภาพเข้ากับคำหรือตัวหนังสือ และเริ่มใส่ใจกับการออกเสียงตามคำ

ขั้นที่ 3 ขั้นการอ่าน (Fluency reading)

เด็กในขั้นนี้จะเริ่มเรียนอ่าน และเพิ่มพูนคำศัพท์ เด็กต้องการเวลาในการที่จะอ่านอย่างมีอิสระการฝึกหัดและการจัดระบบด้วยตนเองเด็กอาจจะไม่มั่นใจ แต่พยายามที่จะจำคำ การสังเกตและการใช้ตัวบ่งชี้ เช่น ในการอ่านออกเสียงจะเริ่มปรับปรุงในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาทักษะทางภาษาและผลสำเร็จของเด็กจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการขั้นที่ 1 เป็นสำคัญ

Cochrane (1984, อ้างถึงใน บังอร พานทอง, 2541) ได้กล่าวถึงขั้นตอนพัฒนาการทางการอ่าน ไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนที่จะสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ การเรียนรู้ภาษาการอ่านในขั้นนี้ เป็นการเรียนรู้เบื้องต้นถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับหนังสือคืออะไร และควรปฏิบัติต่อหนังสือนั้นๆอย่างไร ในขั้นนี้เด็กจะไม่สามารถอ่านหรือทำความเข้าใจหนังสือได้ด้วยตนเองจะต้องมีผู้อื่นเข้ามาช่วย สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1.1 ระยะการเริ่มเรียนรู้ เป็นขั้นเริ่มตั้งแต่เกิดซึ่งเด็กคือผู้อ่านจะยังไม่รู้จักหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ว่าคืออะไร แต่จะเรียนรู้ขึ้นทีละน้อยจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อม

1.2 ระยะที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกเหมือนตนเองเป็นผู้อ่าน ในขั้นนี้เด็กโดยทั่วไปอายุประมาณ 2 ขวบ จะสามารถถือหนังสือได้ถูกทิศทาง ทราบว่าควรอ่านจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง เปิดหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าสุดท้าย เด็กเริ่มให้ความสนใจรูปภาพ และเกิดความสนใจความหมายของภาพต่างๆ

1.3 ช่วงที่เด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เด็กจะเริ่มมีความสามารถในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวอักษรและเสียงต่างๆ ตลอดจนการนำไปใช้ในการ

อ่าน เริ่มรู้จักคำและนำไปใช้ได้ จำคำบางคำเป็นพิเศษ เช่น ชื่อตัวเอง และคำที่พบบ่อยๆ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ และทราบความหมาย ตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องก่อนคำอื่นๆ

2. ชั้นสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ในขั้นนี้เด็กจะมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เสียง และระบบภาษามากขึ้น ทราบความหมายของคำ และสามารถอ่านคำง่ายๆ ในหนังสือที่ไม่เคยอ่านมาก่อน เริ่มเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะนำความสามารถทั้งหมดในการอ่านมาใช้ เพื่ออ่านในสิ่งที่ตนต้องการอ่าน ในขั้นนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะที่มีความมั่นใจในการนำตัวบ่งชี้ในระบบภาษาต่างๆ มาใช้ร่วมกันในกระบวนการอ่าน เริ่มมีความอยากอ่านมากขึ้น อยากอ่านให้ผู้อื่นฟังทุกครั้งที่มีโอกาส มีความสามารถเข้าใจคำหนึ่งในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ระยะนี้จะเกิดขึ้นในช่วงสั้นๆ จากนั้นเด็กก็สามารถอ่านได้อย่างธรรมชาติ

2.2 ระยะที่เด็กมีความสามารถในการอ่านได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้น สามารถอ่านได้ด้วยตนเอง และสนใจที่จะอ่านเพื่อความพอใจของตนเอง มากกว่าที่จะอ่านให้ผู้อื่นฟังเหมือนในระยะที่ผ่านมา

2.3 ระยะที่มีทักษะการอ่าน เด็กที่มีการพัฒนาถึงระยะนี้เป็นผู้มีความสามารถในการอ่าน ระดับที่เลือกที่ต้องการอ่านได้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ส่วนตัว ที่ต้องการจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ

พัฒนาการทางการอ่านดังกล่าวข้างต้น สรุปว่า พัฒนาการทางการอ่านของเด็กจะเป็นไปตามลำดับขั้น เริ่มตั้งแต่ระดับแรกๆ เด็กใช้การจดจำ การดูรูปภาพ ไปถึงการเริ่มอ่านเริ่มเข้าใจความหมายของคำ เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ในหนังสือ จนกระทั่งสามารถเข้าใจ เรื่องราวที่ซับซ้อนมากขึ้นได้

3. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล

ความสำคัญของนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ได้มีนักการศึกษาต่างๆ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

นิภาพรรณ ศรีพงษ์ (2548) กล่าวถึงความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ทำให้ได้รับความรู้
2. ทำให้เป็นผู้รอบรู้
3. ทำให้การศึกษามีการพัฒนา มีโอกาสนำความรู้ที่อ่านไปศึกษาค้นคว้า

ค้นคว้า

4. ทำให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ

5. ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมั่นใจ
6. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
7. รู้จักเลือกสาร และรู้จักสารประเภทต่างๆที่อ่าน
8. ทำให้เป็นผู้มีสติปัญญา สามารถคิดค้น ริเริ่มสร้างสรรค์

9. รู้จักนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์เข้ากับสิ่งต่างๆ

10. เป็นเส้นทางนำไปสู่การเป็นบัณฑิต

อารี สันทรวี (2550) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. ทำให้การอ่านเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน
2. สร้างนิสัยรักการอ่านที่ถาวร
3. ทำให้เรื่องที่เรียนมีความหมายสำหรับเด็ก
4. ทำให้สามารถอ่านหนังสือได้เอง
5. เด็กได้มีโอกาสพบเจอหนังสือที่หลากหลาย
6. เด็กได้มีโอกาสฝึกเขียนและพูดอย่างกว้างขวาง
7. เด็กสามารถอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ได้
8. เด็กรู้จักหาความรู้จากหนังสือประเภทต่างๆได้
9. ให้เด็กสามารถอ่านออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิตยา ประพฤติกิจ (2552) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านมีความสำคัญ ดังนี้

1. เพิ่มระดับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพิ่มความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์
3. มีความกระตือรือร้นที่จะอ่าน
4. เพิ่มความเข้าใจด้านเนื้อเรื่อง
5. เข้าใจประโยคที่มีความยาวเพิ่มขึ้น
6. จำตัวอักษร และสัญลักษณ์ได้มากขึ้น
7. มีความสนใจหนังสือเพิ่มขึ้น
8. มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน
9. ประสบผลสำเร็จในการอ่านในชั้นประถมศึกษาตอนต้น
10. ประสบผลสำเร็จในวิชาที่เกี่ยวกับภาษาตั้งแต่ขั้นต้นๆ

สุพัชรี ผุดผ่อง (2552) ได้กล่าวถึงข้อดีที่พ่อแม่ต้องเล่านิทาน และอ่านหนังสือให้ลูกฟัง ดังนี้

1. เซลล์สมองของเด็กจะเติบโต และแตกกิ่งก้านต่อเมื่อได้รับการกระตุ้นให้ได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ โดยเฉพาะทางตาและทางหูยิ่งมีการกระตุ้นมากเท่าไรหรือเส้นใยสมองก็ยิ่งเกิดมากขึ้น เด็กก็ยิ่งฉลาดมากขึ้นตามไปด้วย

2. การอ่านหนังสือให้เด็กฟังนอกจากจะเป็นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานของความรักความอบอุ่นแล้ว เมื่อพ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังจะได้รับการกระตุ้นประสาทสัมผัสส่วนต่างๆ เช่น หู ตา เมื่อพ่อแม่อุ้มลูกนั่งบนตัก ลูกจะได้รับความอบอุ่นจากการสัมผัส ยิ่งพ่อแม่ทำบ่อยเท่าไรลูกยิ่งจะได้รับความรักจากพ่อแม่ผ่านการเล่านิทาน และการอ่านหนังสือมากขึ้น

3. พ่อแม่สามารถทำให้เด็กได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพียงเล่านิทานและอ่านหนังสือให้ลูกฟัง สมองก็จะเกิดการซึมซับอย่างรวดเร็วและได้รับการพัฒนา

4. คำพูดของพ่อแม่ที่พูดด้วยภาษาที่ดีจากนิทานหรือหนังสือ ทำให้เด็กรับรู้ในเรื่องของภาษา และความรู้สึกลึกผ่านการออกเสียงที่อ่อนโยนของพ่อแม่

5. เด็กจะได้เรียนรู้จากการดูภาพ การฟังเสียง โดยผ่านการเรียนรู้ภาษาจากประสาทสัมผัสทางหู เด็กจะเก็บคำที่ได้ยิน ภาพที่ได้เห็นไว้ในสมอง ทำให้ได้มีคำศัพท์ที่เพิ่มขึ้นและเรียนรู้ในสิ่งรอบตัวมากขึ้นไปด้วย

6. เด็กเกิดจินตนาการ เพราะการได้คิดตามจินตนาการนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ ก่อนนำไปสู่การคิดหาข้อเท็จจริงของเด็ก

7. สมองของเด็กถูกกระตุ้นให้คิด และเรียนรู้ เกิดความอยากรู้อยากเห็น การคิดบ่อยๆ ทำให้สมองของเด็กแตกกิ่งก้านมากขึ้น ทำให้เด็กฉลาดมากขึ้น

8. เด็กเกิดสมาธิจดจ่ออยู่กับการฟังเนื้อเรื่องที่พ่อแม่เล่า และดูภาพจากหนังสือ

Raygor (1970) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านจะช่วยในการส่งเสริมบุคลิกภาพ
2. การอ่านจะช่วยให้อ่านใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. การอ่านจะทำให้ผ่อนคลายความเครียด
4. การอ่านจะทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะได้รับความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน สามารถเข้าใจประโยค จดจำ

ตัวอักษร และสัญลักษณ์ มีความคิดจินตนาการที่กว้างขึ้น ช่วยพัฒนาด้านภาษาให้กับเด็กทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีในการอ่าน และยังช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กอีกด้วย

3.2 ความหมายของนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล

ความหมายของนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

อุทัย คุณเกษม (2543) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่านมาจากการอ่านหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และได้รับสุนทรียภาพจากหนังสือมากกว่าเหตุอื่น ถ้าจะฝึกให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านต้องยอมให้เขาได้อ่านในสิ่งที่เขาชอบ เชื่อมมั่นในสติปัญญา และวิจารณ์ญาณของเด็กว่าเด็กสามารถเลือกสรรได้เอง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง ความประพฤติ หรือพฤติกรรมที่เคยชินกับการอ่านเป็นประจำจนรู้สึกรักการอ่านมิได้

ไพพรรณ อินทนิล (2546) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน คือ ชอบอ่านหนังสือมาก สามารถอ่านหนังสือได้ทุกครั้งที่มีโอกาส และต้องอ่านหนังสือทุกวัน เมื่อไม่ได้อ่านหนังสือจะรู้สึกเหมือนทำกิจวัตรประจำวันไม่ครบถ้วน

ศรียรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536) กล่าวถึงนิสัยรักการอ่านว่า หมายถึง การฝึกใฝ่รู้งานแต่การอ่าน อ่านจนเคยชิน อ่านจนเป็นนิสัย แม้บางครั้งมีปัญหาหรืออุปสรรคบ้างก็ไม่ย่อท้อ คนที่มีนิสัยรักการอ่านยอมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุที่มีตัวอักษร สำหรับการอ่านไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่นๆ ป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์ต่างๆ หรือแม้แต่กระดาษห่อของ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส

ข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า นิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล หมายถึง การอ่านหนังสือทุกประเภท อ่านได้ทุกโอกาส อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจ อ่านจนกลายเป็นพฤติกรรมที่เคยชินจนคิดเป็นนิสัย

3.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเจตคติ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543) ได้กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ว่า ทฤษฎีนี้คือเจตคติสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกับลักษณะอื่นๆ ของคน คนแสวงหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อสร้างสมการการเรียนรู้ เรียนรู้ความรู้สึกและค่านิยมต่างๆ ได้จากข้อเท็จจริงเช่น เด็กเล็กๆ เรียนรู้ว่าสัตว์ชนิดหนึ่งคือสุนัข สุนัขตัวหนึ่งเป็นเพื่อนได้และเป็นสัตว์ที่ดีในที่สุดเขาก็เรียนรู้ว่าเขาชอบสุนัข เด็กเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกของเจตคติ ซึ่งอาศัย

กระบวนการที่ควบคุมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ในการก่อเกิดเจตคติได้ นอกจากนั้นเจตคติยังเกิดจากกระบวนการเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นการเรียนรู้ชนิดหนึ่งการเลียนแบบจะต้องมีตัวแบบไว้ให้ เช่น ผู้ปกครองมีการอ่านหนังสือเป็นประจำทุกวัน ตัวแบบก็คือผู้ปกครองเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมการอ่านหนังสือจากผู้ปกครอง โดยตัวแบบที่สำคัญที่สุดคือสถาบันครอบครัวเด็กจะเลียนแบบเจตคติของพ่อแม่ และจะแปรเปลี่ยนเป็นการสร้างลักษณะนิสัยจนพัฒนาไปเป็นบุคลิกภาพ การเลียนแบบเป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้เจตคติ ผลก็คือทฤษฎีการเรียนรู้เป็นตัวทำให้เกิดเจตคติขึ้นมาจากการเรียนรู้ข้อเท็จจริงความเชื่อต่างๆ แล้วประเมินออกมาว่าอะไรเป็นไปได้ในทางบวกและอะไรเป็นไปได้ในทางลบ

Krathwohl (1964) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดจากการจัดจำแนกด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดจำแนกแนวคิดด้านความรู้สึกเป็นการลำดับมโนภาพของการเกิดความรู้สึกเริ่มจากการเกิด ความสนใจ (Interest) มาเป็นอันดับแรกตามด้วยความซาบซึ้ง (Appreciation) เจตคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) และการปรับตัว (Adjustment) แต่ถ้ามองในการลำดับความรู้สึกเป็นขั้นๆ จะเริ่มจากการรับรู้ (Receiving) การตอบสนอง (Responding) การรู้คุณค่า (Valuing) การจัดระบบคุณค่า (Organization) และการสร้างลักษณะนิสัยโดยอาศัยคุณค่าที่ซับซ้อน

การจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านความรู้สึกสรุปความสำคัญไว้ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving) เป็นขั้นแรกของความรู้สึกเหมือนกับขั้นความรู้ความจำในด้านสติปัญญา จะเรียกว่าเป็นขั้นการจดจำสิ่งที่ได้รับการสัมผัสจากประสาทสัมผัสของเราแบ่งประเด็นย่อยๆ ได้ 3 ขั้นดังนี้

1.1 การรู้จัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมขั้นแรกที่คนรู้จักกับสิ่งเร้าเป็นการรู้จักเบื้องต้นผิวเผินเท่านั้นยังมองไม่เห็นความสำคัญ เป็นเพียงการสังเกตเห็นปรากฏการณ์นั้นโดยปราศจากความสนใจเช่น รู้จักสี รูปแบบ การจัดอันดับ

1.2 ความเต็มใจในการรับ (Willingness to receive) ขั้นนี้เป็นขั้นเต็มใจหรือพอใจที่จะรับรู้ มีความโอนอ่อนต่อสิ่งที่พบเห็นแต่เป็นเพียงการบังคับใจเท่านั้นเช่น ฟังผู้อื่นพูดด้วยความเต็มใจ อดทนที่จะทำอะไรให้สำเร็จ ยอมรับความแตกต่างของเชื้อชาติและวัฒนธรรม

1.3 ควบคุมหรือคัดเลือกความเอาใจใส่ (Controlled or selected attention) ความรู้สึกระดับนี้เป็นความรู้สึกต่อเนื่องจากขั้นที่แล้วที่แตกต่างออกไป ก็คือความรู้สึกที่จะบอกได้ว่าอะไรควรเอาใจใส่ อะไรไม่ควรเอาใจใส่ ความรู้สึกในระยะนี้จำแนกได้ว่าสิ่งใดพอใจสิ่งใดไม่พอใจ

2. การตอบสนอง (Responding) ขั้นนี้เป็นขั้นที่มีจิตใจจดจ่อเกิดความสนใจ ซึ่งชอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ความรู้สึกขั้นนี้แบ่งได้ 3 ขั้นดังนี้

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding)

เป็นความรู้สึกขึ้นเชื่อฟังหรือยินยอมที่จะทำแต่อาจจะยังไม่พอใจเท่าไรเช่น ความตั้งใจที่จะบังคับตนเองให้ร่วมกิจกรรมกับคนอื่น การทำการบ้านให้เสร็จ เชื่อฟังกฎเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง (Willingness to Responding)

เป็นระดับความรู้สึกขึ้นร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ความร่วมมือ ทำตามความต้องการหรือด้วยความสมัครใจเช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ร่วมมือในกิจกรรมของกลุ่มซึ่งเป็นสมาชิก แสดงความสนใจในการเข้าร่วมโครงการ

2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response)

เป็นความรู้สึกในขั้นนี้เป็นการยินยอมแบบเต็มใจ และพึงพอใจจนเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินเช่น สนุกกับการสนทนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ร้องรำทำเพลงร่วมกับผู้อื่นด้วยความสนุกสนาน

3. การรู้คุณค่าหรือค่านิยม (Valuing) ในขั้นนี้เป็นความรู้สึกรู้คุณค่าของ

สิ่งของ ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมซึ่งตนเองได้รับหรือซึมซับมาตั้งแต่ต้น ความรู้สึกอาจยอมรับหรือไม่ยอมรับคุณค่าก็ได้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาคุณค่า พฤติกรรมระดับนี้ค่อนข้างคงเส้นคงวาในการแสดงความรู้สึกและรับรู้คุณค่าสิ่งต่างๆ เจตคติระดับนี้แบ่งความรู้สึกออกเป็น 3 ขั้นดังนี้

3.1 การรับรู้คุณค่า (Acceptance of a Value) ระดับนี้มุ่งหมาย

บรรยายคุณค่าของปรากฏการณ์ พฤติกรรม วัตถุสิ่งของ ในระดับความเชื่อหมายความว่าเป็นการยอมรับทางอารมณ์ต่อข้อเสนอหรือคำสอนที่มีพื้นฐานอย่างเพียงพอเช่น ยอมรับว่าในชีวิตมนุษย์ควรมีการนับถืออะไรบางอย่าง รู้สึกว่าการมีเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตแต่งงานที่ประสบความสำเร็จ

3.2 การชื่นชอบคุณค่า (Preference for Value) ในระดับนี้ไม่

เพียงแต่เป็นการยอมรับคุณค่าแต่เพิ่มความรู้สึกเอาใจใส่ในคุณค่าหรือค่านิยมเพิ่มขึ้นเช่น แสดงความรับผิดชอบในการทำให้คนในกลุ่มที่พุดน้อยหันมาร่วมวงสนทนาด้วย แสดงความกล้าหาญในการตรวจสอบประเด็นต่างๆที่เป็นปัญหา

3.3 การยินยอม (Commitment) หมายถึงความเชื่อศรัทธาด้วย

อารมณ์ที่แน่นอนผู้ที่มีความรู้สึกระดับนี้จะแสดงพฤติกรรมยึดมั่นอย่างเห็นได้ชัดเช่น การยอมรับบทบาททางศาสนาในชีวิตส่วนตัวและครอบครัว ขอมุทิตศตัวให้กับความคิดและอุดมการณ์ต่างๆ ความรู้สึกระดับนี้เป็นความรู้สึกพอใจจนกระทั่งยินยอมตกลงเป็นคำมั่นสัญญา

4. การจัดระบบคุณค่า (Organization) จากขั้นความรู้สึกที่กล่าวมานมนุษย์

ย่อมเห็นคุณค่าหรือค่านิยมมากมายที่ผ่านเข้ามาในประสบการณ์ของชีวิต แต่ความรู้สึกของมนุษย์จะนิยมชมชอบเฉพาะกลุ่มค่านิยมใดนิยมหนึ่งเท่านั้น การจัดระบบในระดับนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่ง

อาจจัดให้อยู่เป็นกลุ่มก้อนหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายๆกันหรือจัดตามความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระบบดังกล่าวจะสร้างจากส่วนย่อยๆนำมาประสานสัมพันธ์กัน ความรู้สึกในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้นดังนี้

4.1 การสร้างมโนภาพของคุณค่า (Conceptualization of a Value) คุณค่าหรือค่านิยมมีหลายแบบความรู้สึกของคนอาจนำค่านิยมที่มีลักษณะเดียวกันอยู่ด้วยกัน อันเป็นผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้สึกเรียกว่ามโนภาพของคุณค่า ซึ่งเป็นนามธรรมทางภาษาหรือเป็นรูปสัญลักษณ์ก็ได้เช่น การค้นหาหรือวิเคราะห์ถึงข้อตกลงเบื้องต้นที่เป็นเครื่องบอกถึงคุณธรรม การตัดสินใจในฐานะที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่ออนุรักษ์แหล่งทรัพยากร

4.2 การจัดระบบคุณค่าของค่านิยม (Organization of a Value System) ความรู้สึกระดับนี้เป็นการจัดค่านิยมที่สลับซับซ้อนในอยู่ในระบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความสมดุลบางประการทางความรู้สึกเช่น การชั่งใจเลือกนโยบายทางสังคมกับประโยชน์ที่บางกลุ่มได้รับ การยอมรับความจริงในด้านการปรับอารมณ์กับข้อจำกัดของความถนัด ความสามารถ ความสนใจและเงื่อนไขทางด้านกายภาพ

5. การสร้างลักษณะนิสัยโดยคุณค่าอย่างหนึ่งหรือคุณค่าซับซ้อน (Characterization by a value or value complex) ในขั้นนี้เป็นขั้นตั้งสมความรู้สึกจนกระทั่งยึดถือเป็นลักษณะนิสัย เป็นแนวความเชื่อศรัทธาแนวปรัชญาชีวิต มีลักษณะส่วนตัวที่เป็นเอกลักษณ์ เรียกว่าเป็นความรู้สึกที่ตกตะกอนแล้วกลายเป็นบุคลิกภาพ ระดับนี้แบ่งความรู้สึกเป็น 2 ชั้นดังนี้

5.1 การสรุปอิงนัยทั่วไปของคุณค่าหรือค่านิยม (Generalized set) ระดับนี้หมายถึงความรู้สึกซึ่งให้ความสอดคล้องภายในกับระบบของเจตคติและค่านิยมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นความรู้สึกตอบสนองต่อปรากฏการณ์ที่เกิดจากการเลือกสรรระดับสูงจากกลุ่มของเจตคติและค่านิยมเช่น มีนิสัยการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาคำตอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะเอาชนะต่อสิ่งต่างๆ

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นระดับความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ผสมผสานสรุปรวบความรู้สึกที่ยึดเป็นอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิตเช่น การพัฒนาความมีสติ การดำรงชีวิตด้วยคุณธรรม บุคลิกภาพทั้งหลายจะเกิดในระดับนี้ แนวคิดของแคธวอลสรุปเป็นแผนภาพที่ 1 ดังนี้

รูปแบบที่ 1 แนวคิดการจัดจำแนกด้านความรู้สึก

แผนภาพที่ 1 แสดงรูปแบบที่ 1 แนวคิดการจัดจำแนกด้านความรู้สึก (Kratwohl, 1964)

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเจตคติดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้สึกนั้นเป็นความต่อเนื่องมีทิศทางและมีความเข้มข้นแตกต่างกันตามแต่ละขั้นของความรู้สึกมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ระดับความรู้สึกจะเริ่มด้วยความเข้มข้นน้อยไปสู่ความเข้มข้นมากจนยึดติดเป็นลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล

4. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กอนุบาลมีนิสัยรักการอ่าน

ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กผ่านการเล่านิทาน หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก จึงถือได้ว่าการเรียนรู้ของเด็กเริ่มต้นจากการเรียนรู้จากบุคคลและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก ผู้ปกครองจึงควรมีความรู้ความเข้าใจและวิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้เสนอข้อมูลไว้ดังนี้ การอ่านหนังสือและนิสัยรักการอ่าน ก็เหมือนกับพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็ก ซึ่งจะเป็นไปในทิศทางใดย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การส่งเสริมอย่างถูกต้องและความรักความเข้าใจเป็นพื้นฐานของการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก บางคนอาจเข้าใจว่านิสัยรักการอ่านขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ครอบครัวต้องมีฐานะเด็กจึงจะรักการอ่าน ในเรื่องนี้ได้มีการสำรวจและวิจัยดูแล้วพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อนิสัยรักการอ่านน้อยมาก ไม่ว่าครอบครัวจะมีฐานะร่ำรวย ฐานะปานกลาง หรือฐานะยากจน เด็กจะพัฒนานิสัยรักการอ่านขึ้นมาได้ด้วยเหตุปัจจัยอื่นๆ ที่คล้ายกันโดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะ (ยกเว้นในกรณีที่ครอบครัวมีฐานะยากจนขั้นแค้น จนเด็กขาดพัฒนาการในขั้นพื้นฐานทางร่างกายและสติปัญญา) ทั้งนี้เป็นที่แน่นอนว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะดีย่อมสามารถสนับสนุนเด็กได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน แต่ก็ปรากฏว่าเด็กยากจนที่รักการอ่านจะสามารถแสวงหาหนังสือ และสิ่งรอบตัวมาอ่านอย่างกระตือรือร้นได้ ในขณะที่เด็กที่อยู่ใน

ครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยแม้ผู้ปกครองจะซื้อหาหนังสือมาให้มากเพียงใด ก็มีเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้สนใจหนังสือแต่อย่างใด

วัลลภ กันทรพัชร์ (2541) กล่าวเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ต้องให้เด็กได้มีโอกาสพบหนังสือหรือเห็นหนังสือ และมีโอกาสได้อ่านเมื่อเขาอยากอ่าน โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ การมีหนังสือการ์ตูนหรือหนังสือที่มีภาพสวยๆ ให้เขาเห็นแต่เล็กๆ แม้จะอ่านไม่ออกก็จะทำให้เขาเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น เชิญชวนให้เขาได้เข้าไปลองเปิดดูเปิดอ่าน การที่เขามีโอกาสได้อ่าน คือมีหนังสือให้อยู่ใกล้ๆ มือเขาในวัยเด็กเล็ก มีห้องสมุดที่สะดวกใช้เมื่ออยู่ในวัยเรียนจะเป็นสิ่งช่วยเบื้องต้นให้เขาคุ่นเคยกับหนังสือ

2. หนังสือที่เขาได้พบ ได้เห็น หรือได้อ่าน ต้องเป็นที่น่าสนใจกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และเป็นเรื่องที่เขาชอบ ซึ่งข้อนี้ก็คือการทำให้เด็กรู้สึกว่ หนังสือนั้นมีประโยชน์ มีคุณค่าหรือมีความหมายต่อเขา การที่หนังสือมีรูปภาพประกอบสวยๆ รูปเล่มน่ารักสำหรับเด็กวัยเริ่มอ่านหรือยังอ่านไม่ออก การมีหนังสือการ์ตูนนิทานที่สนุกสนาน มีภาพประกอบให้เห็น หรือการมีหนังสือนิยาย สารคดีที่ตรงกับความสนใจของเด็ก สิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากอ่าน และติดการอ่านจนเป็นเด็กที่มีนิสัยรักการอ่าน

3. การอยากอ่านหนังสือ เกิดขึ้นจากการได้เห็นคนอื่นอ่าน เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีคนอ่านหนังสือ เขียนหนังสือให้เห็นเป็นประจำ เช่น มีพี่เรียนหนังสืออยู่หรือพ่อแม่อ่านหนังสือให้เห็นเป็นประจำ ย่อมคุ้นเคยกับการอ่าน และเกิดความอยากรู่ว่าเขาอ่านอะไร เมื่อมาอยู่โรงเรียน ได้เห็นคนอื่นอ่านหนังสือ ตนก็เกิดความรู้สึกอยากเข้าพวก และอยากอ่านด้วย อย่างนี้เรียกว่ามีตัวอย่างที่ดีให้เห็น ต้องไม่ลืมว่าผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กๆ

ศิริอร อินทร์ตลาดชุม (2545) กล่าวว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. ฝึกรักการอ่านให้เป็นชีวิตจิตใจ ทุกครั้งที่มองเห็นหนังสือหรือวัสดุการอ่านใดก็ตาม ขอให้พยายามสร้างความรู้สึ่วว่หนังสือเป็นเพื่อนที่ดีของเรา เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสมควรแก่การอ่าน

2. ฝึกสร้างนิสัยใฝ่รู้ เมื่อมีความรู้สึ่วว่ดีต่อการอ่าน จะเกิดว่กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เสมอ

3. ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กๆ โดยการซื้อหนังสือให้ลูกๆ ตั้งแต่ยังเข่าวัย หรือพาเข้าร้านขายหนังสือ หรือถ้าจะซื้อของขวัญให้ก็ควรเลือกซื้อหนังสือให้เป็นของขวัญแทนของเล่นราคาแพงๆ นอกจากนี้ผู้ปกครองควรปลูกฝังให้เด็กๆ รักการอ่านตั้งแต่เล็ก โดยการอ่านหนังสือประเภทนิทานให้ลูกฟังก่อนนอน และผู้ปกครองต้องเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านด้วย เมื่อลูกเห็นตัวอย่างก็จะปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้เห็นทุกวัน

4. พ่อและแม่ต้องหมั่นสำรวจว่าลูกอ่านหนังสืออะไร แล้วหาหนังสือประเภทนั้นๆ ให้ลูกอ่าน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเต็มใจอ่านมากกว่าลูกบังคับ แม้ว่าลูกจะอ่านหนังสือการ์ตูนก็ควรตามใจ พ่อแม่มีหน้าที่ที่จะให้คำปรึกษา แนะนำ และระมัดระวังสื่อลามกที่ลูกอาจได้รับจากสังคมภายนอกที่แอบแฝงมาในลักษณะต่างๆ และอย่าตกใจถ้าเกิดไปพบว่าลูกมีสื่อประเภทนี้ แต่ควรอธิบายให้ความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องให้กับเขาอย่างใจเย็น

5. เลือกหนังสือที่ส่งเสริมความรู้รอบตัวประจำไว้ที่บ้าน หนังสือที่มีเนื้อหาระหลากหลายไว้ให้ลูก เมื่อเขาอยากอ่านหรือมีความพร้อมที่จะอ่านหนังสือ

6. หาเวลาว่างพาเด็กๆ ไปร้านหนังสือแทนการไปศูนย์การค้า พ่อแม่ควรเปิดโอกาสให้ลูกเลือกหนังสือที่เขาสนใจ ภายใต้อำนาจแนะนำของพ่อแม่

7. พ่อแม่ และลูกช่วยกันจัดบรรยากาศภายในบ้านให้เหมาะแก่การอ่าน เช่น หาโต๊ะ และเก้าอี้ที่เหมาะสมสำหรับการอ่าน ห้ามบ่นว่าทำไมลูกไม่อ่านหนังสือหรือนำลูกไปเปรียบเทียบกับลูกของเพื่อนที่ขยันอ่านหนังสือ เพราะเสียงบ่นหรือการเปรียบเทียบเช่นนี้จะทำให้เด็กไม่อยากอ่านหนังสือ และเกิดแรงต่อต้าน

8. การพาลูกไปห้องสมุดบ่อยๆ จะเป็นการส่งเสริมให้ลูกมีนิสัยรักการค้นคว้า ค้นเคยกับการใช้ห้องสมุด รู้จักวิธีการค้นคว้าหนังสือตามระบบห้องสมุด

9. พ่อแม่ควรอ่านหนังสือเล่มเดียวกับลูก การอ่านหนังสือเล่มเดียวกับลูก จะช่วยให้พ่อแม่คุยกับลูกได้รู้เรื่อง และช่วยสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กได้อีกด้วย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) กล่าวว่า วิธีการสร้างนิสัยรักการอ่าน มีดังนี้

1. สอนอ่าน สอนการสะกดคำ สอนทำการบ้าน สอนร้องเพลง ำเต็นรำ

2. เล่านิทาน อ่านบทกลอน อ่านหนังสือให้ฟัง เปิดหนังสือภาพสวยๆ ให้ดู และสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ ร้องเพลง แสดงละคร และการเล่นของเล่นด้วยกันกับเด็ก

3. พาไปดูทัศนศึกษา เช่น พาไปวัดศึกษาธรรมะ พาไปสวนสัตว์ พาไปพิพิธภัณฑ์เด็ก หรือพิพิธภัณฑ์อื่นๆ

4. พ่อแม่พาลูกไปร้านจำหน่ายหนังสือ หรือศูนย์หนังสือ ช่วยลูกเลือกหนังสือ พาไปชมงานแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ เช่น งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พาไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดประชาชนใกล้ๆ หรือหอสมุดแห่งชาติ พาไปร่วมกิจกรรมสำหรับเด็กที่ห้องสมุดจัดขึ้น

5. พาไปเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมทายปัญหา คิดเกมเอง หรือเล่นเกมในหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ เช่น การวาดภาพพระบายสี ตอบคำถาม ต่อตัวอักษร เกมอักษรไขว้ เล่นเกมสำเร็จรูป และเกมคอมพิวเตอร์ซึ่งจะช่วยฝึกเชาว์ปัญญา

6. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรฝึกให้ลูกจัดทำสมุดภาพ และสมุดบันทึกเรื่องที่อ่าน และสิ่งที่ได้พบเห็นจากการไปทัศนศึกษา

7. พ่อแม่ควรติดแผ่นภาพตัวอักษรในระดับสายตาที่เด็กจะมองเห็นได้ชัดเจน และมีชี้ถึงได้เพื่อฝึกการอ่าน และนอกจากนั้นควรคิดแผนที่ประเทศไทยไว้ด้วย เพื่อสอนให้ลูกดูแผนที่ เมื่อเวลาจะไปทัศนศึกษาจังหวัดใดควรให้เด็กดู และศึกษาแผนที่จังหวัดที่จะไปให้ถูกต้องก่อน ตลอดจนอ่านข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวจากหนังสือ บทความในวารสาร

8. ควรซื้อหนังสือเป็นของขวัญ และรางวัลให้ลูกในโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น ของขวัญวันเกิด ของขวัญปีใหม่ ของขวัญรางวัลที่สอบได้คะแนนดี แม้แต่ของฝากจากต่างประเทศแทนที่จะเป็นของเล่นราคาแพง ควรจะเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก

9. พ่อแม่ ผู้ปกครองควรจัดชั้นหนังสือ และโต๊ะเขียนหนังสือส่วนตัวให้กับเด็ก

10. รับวารสารสำหรับเด็กให้กับเด็กโดยเฉพาะ เด็กจะได้ภาคภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของ และทำให้รักการอ่านโดยไม่รู้ตัว ซึ่งสร้างความประทับใจจากวารสารที่พ่อแม่ ผู้ปกครองบอกรับเป็นสมาชิกให้

11. พ่อแม่ไม่ควรตามใจลูกด้วยการซื้อของทุกอย่างที่ลูกต้องการ ควรจะมีข้อแลกเปลี่ยนให้ลูกได้อ่านหนังสือ คั่นคว่า เล่าเรื่อง ร้องเพลง หรือตอบคำถามที่ต้องอ่านจากหนังสือ เมื่อเด็กได้ทำตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ให้ไว้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครองก็ให้สิ่งที่เด็กต้องการได้ เช่น เด็กอยากเลี้ยงปลาตู้ ผู้ปกครองจะต้องให้เด็กอ่านหนังสือเรื่อง การเลี้ยงปลาตู้ ให้เข้าใจ และตอบคำถามง่ายๆ ให้ได้ ผู้ปกครองจึงยินยอมให้เลี้ยงได้ เป็นต้น วิธีการนี้จะทำให้เด็กได้ทั้งความรู้ และขณะเดียวกันถ้าเด็กไม่ยอมอ่านเด็กก็จะไม่ได้สิ่งที่ต้องการ ต้องฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย ชี้แนะด้วยเหตุผลเมื่อเด็กทำไม่ถูกต้อง และชมเชยเมื่อเด็กทำดี

12. พ่อแม่ควรแนะนำให้ลูกรู้จักส่วนต่างๆของหนังสือ เช่น หน้าปก หน้าปกใน หน้าคำนำ หน้าสารบัญ หน้าอภิธานศัพท์ และหน้าดัชนี และหัดให้ใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆของหนังสือ ในการอ่านเพื่อความรวดเร็ว เช่น เวลาค้นความหมายจากคำศัพท์ให้รู้จักใช้อภิธานศัพท์ เป็นต้น

13. พ่อแม่ควรหัดให้ลูกรู้จักใช้หนังสืออ้างอิงง่ายๆ ที่ควรซื้อประจำไว้ที่บ้าน เช่น พจนานุกรมฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สารานุกรมสำหรับเด็กทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และหนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

14. ผู้ปกครองสะสมหนังสือ เป็นแบบอย่างในการอ่าน และสอนให้เด็กรู้จักถนอมหนังสือ

Long (1984) กล่าวถึง การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านว่า พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทในการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กด้วยการเป็นผู้นำ เด็กจะมีประสบการณ์จากการเป็นนักอ่านของพ่อแม่ หรือพ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังจะมีอิทธิพลต่อการสร้าง และพัฒนาการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างมาก ผู้ปกครองจึงควรเป็นตัวอย่าง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี อาจเริ่มให้เด็กสนใจหนังสือที่มีรูปภาพประกอบ แล้วค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามลำดับอายุ แต่มีข้อแม้ว่าต้องเป็นเรื่องที่เด็กมีใจรักอยากจะได้เรียนรู้อยู่แล้ว ควรเป็นหนังสือนอกตำราเรียน เช่น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ ดนตรี สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เมื่อเขาเริ่มรู้จักอ่านหนังสือแล้วต่อไปเขาก็จะอยากอ่านด้วยตนเอง

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547) กล่าวว่า การส่งเสริมเด็กให้มีนิสัยรักการอ่านมีดังนี้

1. หาสัตว์เลี้ยวให้แก่บุตรหลานของท่าน สัตว์เลี้ยวอาจเป็น แมว นก ปลา สุนัข หรือกระต่าย สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน และสนใจอยากจะทำเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ที่ตนได้มีโอกาสเลี้ยงดู ทำให้มีเรื่องเล่าเรื่องที่จะพูดได้มาก และเมื่อเด็กพูดถึงหรือได้ถามเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่างๆ เหล่านี้ พ่อแม่ผู้ปกครองก็อาจอธิบายให้ฟังอย่างง่ายๆ แนะนำชี้ชวนให้ดูรูปหรือเรื่องเกี่ยวกับสัตว์นั้นๆ จากหนังสือนิตยสาร อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์นั้นๆ ให้เด็กฟัง หนังสือสำหรับเด็กเล็กๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ต่างๆ มีมากมายทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

2. การพาไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น พาไปเที่ยวตามสถานีรถไฟ พาไปเที่ยวชมสวนสัตว์ พาไปซื้อของ การพาไปตามสถานที่ต่างๆ ย่อมทำให้เด็กได้พบสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งจะช่วยให้ความรู้ ความคิดกว้างขวางออกไป เป็นโอกาสอันดีที่ผู้ปกครองจะแนะนำหนังสือแก่เด็ก และอธิบายเพื่อให้เด็กเข้าใจ

3. ฝึกเด็กให้พูดได้อย่างคล่องแคล่ว การฝึกในเรื่องเช่นนี้อาจทำโดยการท่องกลอนง่ายๆ พร้อมๆ กัน ซึ่งถ้าจะนำมาอ่านให้เด็กฟังพร้อมกับดูภาพ แล้วเริ่มท่องกลอนพร้อมกันหลายครั้ง เด็กก็จะสามารถท่องได้เองอย่างคล่องแคล่ว เด็กที่สามารถพูดหรือเล่าเรื่องได้คล่องจะสามารถอ่านหนังสือได้โดยรวดเร็ว

4. รายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เช่น ชั่วโมงนิทาน หรือละครหุ่นสำหรับเด็ก และรายการที่เป็นประโยชน์ย่อมจะนำเรื่องแปลกๆ ชวนให้สนใจ และช่วยให้ความรู้ ความคิดกว้างขวางขึ้น ตัวอักษรที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์บ่อยๆ ข้อความสั้นๆ จะช่วยให้เด็กสามารถจำและกล่าวข้อความนั้นๆ ได้

5. รูปภาพต่างๆ ที่มีอยู่ในนิตยสารก็สามารถช่วยได้มาก ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กจะได้ชี้ชวนให้เด็กได้ดูรูปสวยๆ ซึ่งเขาเคยได้พบเห็นหรือรู้จักมาก่อน เช่น รูปสัตว์ต่างๆ ภาพดอกไม้ ต้นไม้ หรือผลไม้ ก็จะทำให้เขาสนใจเรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ และถ้าได้รับ

คำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆประกอบด้วย ก็จะยิ่งช่วยให้เขาสนใจ และพยายามหาทางเล่าเรื่องเหล่านั้นเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

6. ชักชวนให้พูดถึงเรื่องที่เคยทำไปแล้ว หรือที่เคยได้พบเห็น โดยวิธีตั้งคำถามให้ตอบหรืออธิบายให้ฟังก่อนแล้วให้เด็กเล่าเพิ่มเติมก็ได้ หรือจะช่วยกันเล่า ผลัดกันเล่า การสอนให้เด็กช่วยกันทำสมุดภาพ โดยเลือกตัดภาพจากนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์เก่าที่ไม่ใช่แล้ว ก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยให้เด็กสนใจในรูปภาพหรือสิ่งตีพิมพ์ได้เป็นอย่างดี

7. การอนุญาตให้เด็กมีโอกาสเป็นเจ้าของหนังสือเล่มที่มีเรื่อง และรูปภาพที่เด็กชอบ จะเป็นสิ่งที่เขาภูมิใจและพอใจมาก และถ้าเขาได้มีที่เก็บหนังสือของเขาเอง โดยเฉพาะ ก็จะยิ่งทำให้รู้สึกว่หนังสือเล่มนั้นเป็นสมบัติส่วนตัวของเขา หรือถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองจะหาหนังสือเรื่องที่เขาชอบเป็นของขวัญแก่เด็ก จะเป็นของขวัญที่เด็กรู้สึกดีใจมากซึ่งเป็นการช่วยให้เด็กมีความภูมิใจในหนังสือที่ตนเป็นเจ้าของ และจะรู้สึกชอบหนังสือเล่มนั้นมากยิ่งขึ้น

8. ผู้ปกครองอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ เป็นตัวอย่างให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี

9. สร้างบรรยากาศในการอ่านให้น่ารื่นรมย์ สถานที่มีความปลอดภัย และสะอาด

Herriot (1970) ได้เสนอแนวทางในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ควรมีสถานที่เก็บหนังสือที่สามารถหยิบอ่านได้สะดวก ฝึกให้เด็กนำหนังสือ หรือนิตยสารพกติดตัวสำหรับอ่านเมื่อเดินทางไปไหนก็ตาม

2. ฝึกให้เด็กตั้งเป้าหมายในการอ่าน โดยกำหนดจะอ่านหนังสือสัปดาห์ละหนึ่งเล่ม เดือนละหนึ่งเล่ม แล้วค่อยๆ เพิ่มปริมาณการอ่านมากขึ้นเรื่อยๆ การตั้งเป้าหมายในการอ่านเป็นขั้นตอนแรกในการสร้างนิสัยรักการอ่าน

3. ฝึกให้เด็กจดบันทึกรายชื่อหนังสือที่อ่านแล้ว และรายชื่อหนังสือที่ต้องการอ่าน เลือกอ่านหนังสือดีๆจากคอลัมน์แนะนำหนังสือในหนังสือพิมพ์ และวารสาร การอ่านหนังสือดีจะช่วยกระตุ้นทำให้อยากอ่านมากขึ้น

4. ส่งเสริมให้เด็กเข้ากลุ่มพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน การพูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ จะช่วยกระตุ้นทำให้เด็กต้องอ่านหนังสือให้จบก่อนมาเข้าร่วมกลุ่มพูดคุย

Welty (2006) ได้เสนอแนวทางสำหรับพ่อแม่ และผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือให้เด็กเห็น
2. ควรอ่านหนังสือให้เด็กเล็กๆ ฟังเป็นประจำ
3. สมาชิกในครอบครัวกำหนดเวลาสำหรับครอบครัวในการอ่านหนังสือ

4. ควรมีหนังสือจำนวนมากๆ ในบ้าน เก็บหนังสือในสถานที่ที่สมาชิกในครอบครัวสามารถหยิบอ่านได้สะดวก
5. สร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสถานที่ ความสว่างของแสงสว่างช่วยให้อ่านอย่างมีความสุข
6. พาสมาชิกในครอบครัวไปร้านหนังสือ และเปิดโอกาสให้เลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง
7. จำกัดเวลาในการดูรายการโทรทัศน์ เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้มีเวลาในการอ่านมากขึ้น

Tinker และ McCullough (1962) ได้เสนอแนะว่า ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมการอ่านให้แก่บุตรหลานได้ ดังนี้

1. ผู้ปกครองต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านเป็นไปในทางบวก และเห็นคุณค่าของการอ่าน จะเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี
2. จัดเตรียมหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ที่เหมาะสมกับวัย และความสนใจไว้ที่บ้าน หรือจัดสภาพภายในบ้านให้มีวัสดุในการอ่านให้พอเพียง
3. คุยเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านจากหนังสือวารสารที่เด็กสนใจ และอยากรู้
4. เล่าเรื่อง และอ่านออกเสียงจากหนังสือวารสารต่างๆ

Bamberger (1975) ได้แนะนำว่า ผู้ปกครองควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการส่งเสริม และพัฒนาให้เด็กมีความสนใจในการอ่าน และรักการอ่านจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดห้องสมุดส่วนตัวของเด็กตามความเหมาะสมกับวัย ระดับความสนใจและความต้องการของเด็ก
2. จัดเวลาหรือโปรแกรมสำหรับการอ่านให้กับเด็ก หรือสมาชิกในครอบครัวไว้เป็นประจำในช่วงใดช่วงหนึ่ง
3. ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการอ่านกับเด็กทุกครั้ง
4. ผู้ปกครองต้องปลุกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของการอ่าน สามารถนำการอ่านมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต

Johnson (1979) ได้เน้นถึงความสำคัญของครอบครัวในฐานะที่เป็นสถาบันส่งเสริมการอ่านในวัยเด็กได้เป็นอย่างดี ผู้ปกครองสามารถช่วยให้เด็กเป็นผู้ที่มีความสนใจในการอ่าน รักการอ่าน ถ้าผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการอ่านของเด็ก จะทำให้เด็กในครอบครัวกลายเป็นเด็กที่มีสภาพการอ่านด้อยกว่าเด็กอื่น ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กมีการอ่านในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แสดงความสนใจในสิ่งที่เด็กอ่าน
2. จัดหาวัสดุเกี่ยวกับการอ่าน
3. พาเด็กไปห้องสมุดในท้องถิ่นที่ใกล้เคียง และให้เด็กมีส่วนร่วมในการยืมหนังสือ
4. มีส่วนร่วมในการอ่านกับเด็กทุกครั้งเท่าที่จะเป็นไปได้

Judy (1980) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านไว้ว่า ผู้ปกครองจะต้องจัดรายการเกี่ยวกับการอ่านภายในบ้าน เพื่อช่วยให้เด็กได้พบกับหนังสือให้ได้มากที่สุด โดยอาจจะจัดชั่วโมงการเล่านิทานก่อนนอน หรือมีเวลาสำหรับเล่าเรื่องให้เด็กฟังช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งตามความเหมาะสม ผู้ปกครองจะต้องรับฟังและตอบสนองความคิดหรือคำพูดของเด็ก การได้นั่งอ่านหนังสือร่วมกับเด็ก หรืออ่านให้เด็กฟังพร้อมกับพูดคุยเรื่องที่อ่านร่วมกันอย่างสนุกสนาน นั้นเป็นการปฏิบัติในการส่งเสริมการอ่านที่สำคัญ และมีคุณค่าต่อเด็ก

ไพพรรณ อินทนิล (2546) ได้กล่าวเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

1. ผู้ปกครองอ่านหนังสือสม่ำเสมอ
2. ผู้ปกครองอ่านหนังสือหลากหลาย อ่านหลายๆประเภท
3. สิ่งแวดล้อม สื่อทางภาษา เป็นตัวกระตุ้นการอ่าน
4. ให้รางวัล ให้คำชมเชย ให้กำลังใจเมื่อลูกอ่านหนังสือ
5. อย่าสอนลูก ถ้าผู้ปกครองหรือลูกไม่มีความพร้อม
6. ผู้ปกครองควรแบ่งเวลาให้ลูกฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่ทำให้ผู้ปกครองกับลูกสนุกกับหนังสือ ดังนี้

1. หนังสือที่ใช้ค่านึงถึงวัย และพัฒนาการของเด็ก
2. ตั้งประเด็นคำถามจากการอ่าน
3. พูดคุยกับลูกถึงรายละเอียดของภาพในหน้าปกหนังสือ
4. ทำท่าทางประกอบตามหนังสือ
5. ตั้งคำถามให้ลูกคาดเดาเหตุการณ์ในหน้าต่อไป
6. ทำน้ำเสียงให้เหมาะสมกับอารมณ์ของเรื่อง
7. จัดมุมหนังสือในบ้านเป็นมุมสบายๆที่ใช้วางหนังสือ
8. จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการอ่าน และการทำกิจกรรม
9. เมื่อลูกสนใจสิ่งใดหัดให้หาคำตอบในหนังสือ

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสามารถทำได้หลายวิธีทั้งนี้หากต้องการความสำเร็จที่ยั่งยืนต้องอาศัยหลักการสำคัญ คือ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเห็นความสำคัญในเรื่องของการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

5.1 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เกี่ยวกับการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้นำเสนอข้อมูล การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้นำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 มาใช้ในการจัดการศึกษา ได้กล่าวไว้ดังนี้

มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดได้ ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานความรู้สาระด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

5.2 นโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ปัจจุบันสังคมโลก เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และการแข่งขัน การอ่านจึงเป็นวิธีที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และแนวคิดใหม่ๆ อันจะเป็นการพัฒนาตนเอง และรู้จักปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ใช้การอ่านเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่านไว้ ดังนี้

นโยบายที่ 1 สร้างจิตสำนึก และแรงจูงใจให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการอ่าน

นโยบายที่ 2 ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย และสม่ำเสมอ

นโยบายที่ 3 ส่งเสริม และสนับสนุนให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

นโยบายที่ 4 ส่งเสริม และสนับสนุนให้ใช้การอ่านในกระบวนการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

5.3 มาตรการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ มาตรการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ว่า เพื่อให้บรรลุตามนโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดมาตรการสำคัญเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

มาตรการที่ 1 สร้างความตระหนักให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญของการอ่าน

มาตรการที่ 2 กระตุ้นและปลูกฝังให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอ่านอย่างต่อเนื่อง

มาตรการที่ 3 จัดสถานที่ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน

มาตรการที่ 4 ประสานความร่วมมือในทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

มาตรการที่ 5 กำหนดแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ใน แผนปฏิบัติการประจำปี

มาตรการที่ 6 จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และระดับโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง หลากหลาย และสม่ำเสมอ

มาตรการที่ 7 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการ ห้องสมุดที่มีคุณภาพ

มาตรการที่ 8 พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต

มาตรการที่ 9 ปรับแนวคิด ให้ความรู้ และพัฒนาทักษะการจัดการเรียน การสอนที่เน้นความสำคัญของการอ่าน

มาตรการที่ 10 บูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

วราลี ถนอมชาติ (2549) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษา โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ การรู้จัก องค์ประกอบของหนังสือ การจดจำคำศัพท์ และการเข้าใจสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอายุ

5-6 ปี จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถในขั้นก่อนการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ไพรัตน์ อยู่สมบูรณ์ (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนิสัยรักการอ่านในเด็กก่อนวัยเรียน โดยการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องก่อนนอน กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี จำนวน 108 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอน โดยวิธีเล่าจบเรื่องและเล่าไม่จบเรื่องมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานก่อนนอน 2) เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอน โดยวิธีเล่าไม่จบเรื่องมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอน โดยวิธีเล่าจบเรื่อง

วิทยา วิมลถนอม (2530) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาท และทัศนคติของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 264 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กอยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติในการส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง 2) บทบาทในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านมากและผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) ทัศนคติในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านมาก และผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านน้อยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) ปัญหาในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านมาก และผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีนิสัยรักการอ่านน้อยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Adam (1990) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เสียงตัวอักษรของเด็กเล็กกับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่เกิดขึ้นตามมาในเด็กเกรด 1 และ 2 ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีความสามารถในการใช้เสียงตัวอักษร จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้การอ่านได้เป็นอย่างดี

Blain (1983) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่าน และไม่มีประสบการณ์ในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านจะมีความสนใจเรื่องราวที่มีสาระยุ่งยาก ให้ความสนใจข้อมูลข่าวสารชอบอ่านหนังสือ เด็กกลุ่มนี้จะมีความคิดดีเลิศมากกว่าเด็ก ที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน มีการปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

Thomson (1981) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาการอ่านของเด็กตามการรับรู้และความต้องการของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลเกรด 1-3 จำนวน 192 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต่างรับรู้ว่าคุณเองมีส่วนช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการอ่านยิ่งขึ้น ผู้ปกครองส่วนมากจะปฏิบัติตนโดยการฟังเด็กมากกว่าจะออกเสียงให้เด็กฟัง ผู้ปกครองเชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กแต่ก็ยังเชื่อว่ามีอิทธิพลน้อยกว่าโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้ปกครองมีความต้องการข่าวสารข้อมูลที่จะช่วยในการพัฒนาการอ่านของเด็กเพื่อที่จะพัฒนาการอ่านของเด็กได้ดีขึ้น

Miller (1984) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้หนังสือร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองและเด็กจำนวน 28 คู่ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้คำศัพท์ ทักษะคิดของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่านสามารถเป็นตัวบ่งชี้การเรียนรู้เบื้องต้นของการอ่านและการรับรู้คำศัพท์ของเด็ก ผู้ปกครองที่มีทัศนคติในทางบวกมีผลต่อความถี่ในการปฏิบัติบทบาทและพฤติกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก พร้อมกันนั้นยังมีส่วนสนับสนุนในการกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติเกี่ยวกับการอ่านได้ดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1.การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาค้นคว้าเรื่องการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การจัดสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา และสร้างเครื่องมือ รวมทั้งได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง สถิติต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 57,744 คน ซึ่งแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามภูมิภาคและเขตพื้นที่การศึกษา

ภูมิภาค	เขตพื้นที่การศึกษา	ประชากร (คน)
เหนือ	สุโขทัย เขต 1	5,950
	ตาก เขต 2	5,916
ตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา เขต 5	7,771
	ศรีสะเกษ เขต 3	7,805
กลาง	ฉะเชิงเทรา เขต 2	6,086

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามภูมิภาคและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

ภูมิภาค	เขตพื้นที่การศึกษา	ประชากร (คน)
ใต้	ชุมพร เขต 2	4,844
	ปัตตานี เขต 2	4,192
	นราธิวาส เขต 1	4,893
	นราธิวาส เขต 2	5,532
	ยะลา เขต 1	4,755
รวม	10	57,744

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 630 คน ในการคัดเลือกตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรจากตารางสำเร็จรูปของศิริชัย กาญจนวสี, ดิเรก ศรีสุข, และทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ (2535) ผู้วิจัยได้เลือก ระดับความเชื่อมั่นเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ และยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ ซึ่งประชากรทั้งหมดมีจำนวน 57,744 คน เมื่อเทียบกับตารางจึงได้ตัวอย่างประชากรที่เหมาะสมจำนวน 397 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้ตัวอย่างประชากรของจำนวน 630 เพื่อช่วยให้งานวิจัยมีคุณภาพมากขึ้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) ดังนี้

(1) การสุ่มผู้ปกครองในแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยสุ่มอำเภอที่ใช้เป็นตัวแทนจาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากในอัตราส่วนร้อยละ 25 ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจากจำนวน 46 อำเภอ ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 11 อำเภอ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

(2) การสุ่มผู้ปกครองในแต่ละตำบล ผู้วิจัยสุ่มตำบลที่ใช้เป็นตัวแทนจากข้อ (1) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากในอัตราส่วนร้อยละ 25 ของแต่ละอำเภอ จากจำนวนตำบลทั้งหมด 81 ตำบล ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 21 ตำบล (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

(3) การสุ่มผู้ปกครองในแต่โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนที่ใช้เป็นตัวแทนจากข้อ (2) โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากในอัตราส่วนร้อยละ 25 ของแต่ละตำบล จากโรงเรียนทั้งหมด 84 โรงเรียน ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 24 โรงเรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง)

(4) จากโรงเรียนทั้งสิ้น 24 โรงเรียน ประกอบด้วยจำนวนผู้ปกครองที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 630 ซึ่งแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค เขต
พื้นที่การศึกษา อำเภอ ตำบล และโรงเรียน

ภูมิภาค	เขตพื้นที่การศึกษา	อำเภอ	ตำบล	โรงเรียน	ตัวอย่าง ประชากร(คน)
เหนือ	สุโขทัยเขต 1	เมือง	บ้านปากแคว	บ้านปากแคว	17
			บ้านกล้วย	บ้านเพชรไฟ	21
	ตาก เขต 2	แม่สอด	แม่กุ	บ้านแม่กุหลวง	16
			มหาวัน	บ้านแม่โกนเกน	68
			พะวอ	วัดสว่างอารมณ์	35
ตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา เขต 5	ด่านขุนทด	กุดพิมาน	บ้านถนนหักใหญ่	63
			ด่านใน	บ้านหนองบง	27
			หินหล่อง	บ้านหินหล่อง	15
			บ้านเก่า	บ้านกุดโคก	18
			หนอง	บ้านเขื่อน	
	บัวละคร	(ท่าพระประชา สรรค์)	16		
	ศรีสะเกษ เขต 3	ภูสิงห์	โคกศาล	บ้านเรือทองคลอง คำ	16
ห้วยคามอญ			บ้านทำนบ	15	
กลาง	ระยองเขต 2	บางคล้า	เสม็ดใต้	วัดหัวสวน	26
			หัวไทร	วัดลาดบัวขาว	20
		กิ่งอำเภอคลอง เขื่อน	บางตลาด	วัดบางตลาด	19
ใต้	ชุมพรเขต 2	พะโต๊ะ	พะโต๊ะ	บ้านโนนหยาน	20
				บ้านปากเลข	39
	ปัตตานีเขต 2	แม่ลาน	ม่วงเตี้ย	บ้านตันหยง	25
				บ้านตะโละเน็ง	22
	นราธิวาสเขต 1	เมือง	บางปอ	บ้านโลกคีเต	25
			กะลุวอเหนือ	บ้านโลกสยา	29
			บ้านเปล	7	

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค เขตพื้นที่การศึกษา อำเภอ ตำบล และโรงเรียน (ต่อ)

ภูมิภาค	เขตพื้นที่การศึกษา	อำเภอ	ตำบล	โรงเรียน	ตัวอย่างประชากร(คน)
	นราธิวาสเขต2	สุโหงโกลก	มูโนะ	บ้านปาดังยอ	32
	ยะลาเขต 1	กิ่งอำเภอกรงปินัง	สะอะ	บ้านสะอะโน	39
รวม	10	11	21	24	630

2.2.2 วิธีการคัดเลือกตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ มีขั้นตอนดังนี้

(1) การสุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยใช้โรงเรียนที่ได้จากการสุ่มจากข้อ 2.2.1 (3) มาทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากในอัตราส่วนร้อยละ 25 ของโรงเรียนได้ตัวอย่างประชากรโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ จำนวน 6 โรงเรียน

(2) ผู้วิจัยกำหนดผู้ปกครองจากโรงเรียนในข้อ 2.2.2 (1) ด้วยการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยทำการสุ่มทุกๆ 5 คน เลือกรออกมา 1 คน ได้ผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล จำนวน 23 คน ซึ่งแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ)

ตารางที่ 3 ตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	โรงเรียน	ตัวอย่างประชากร
เหนือ	บ้านเพชรไฟ	3
ตะวันออกเฉียงเหนือ	บ้านหนองบง	5
	บ้านกุดโคก	3
กลาง	วัดลาดบัวขาว	3
ใต้	บ้านในหยาน	4
	บ้านปากเลข	5
รวม	6	23

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัย 3 ชุด ดังนี้

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

3.1.1 แบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเด็ก มีบุตรหลานเรียนระดับชั้น อาชีพ ระดับการศึกษา อายุ และรายได้ ต่อเดือนของครอบครัว จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการ เป็นแบบอย่าง จำนวน 22 ข้อ การจัดสภาพแวดล้อม จำนวน 14 ข้อ และการสร้างปฏิสัมพันธ์ จำนวน 21 ข้อ โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง

3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้งหรือเป็นครั้งคราว

2 หมายถึง ระดับการปฏิบัตินานๆครั้ง

1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คำถามมีลักษณะเป็นคำถาม ปลายเปิด ให้ผู้ปกครองเขียนแสดงความคิดเห็น

3.1.2 แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อ เดือนของครอบครัว ความสัมพันธ์กับเด็ก ระดับชั้นอนุบาล โรงเรียน จังหวัด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการ เป็นแบบอย่าง จำนวน 3 ข้อ การจัดสภาพแวดล้อม จำนวน 4 ข้อ และการสร้างปฏิสัมพันธ์ จำนวน 4 ข้อ

3.1.3 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม มีลักษณะรายการให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ช่อง “พบ” เมื่อทำการสำรวจพบ และใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ไม่พบ” เมื่อทำการสำรวจไม่พบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเตรียมสถานที่และบรรยากาศ จำนวน 5 ข้อ และสื่อ อุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 10 ข้อ

3.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ จากตำรา วารสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

3.2.3 จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัย นำเสนอดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ตัวแปรที่ศึกษาและประเด็นย่อยทั้ง 3 ด้าน

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นย่อย
1. ด้านการเป็นแบบอย่าง	1.1 การแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองในชีวิตประจำวัน
	1.2 การให้บุตรหลานเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน
	1.3 ปัญหาด้านการเป็นแบบอย่าง
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	2.1 การจัดสถานที่และบรรยากาศ
	2.2 การจัดสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวก
	2.3 ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม
3. ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์	3.1 การที่ผู้ปกครองได้สนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
	3.2 การที่ผู้ปกครองได้สนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
	3.3 ปัญหาการสร้างปฏิสัมพันธ์

3.2.4 กำหนดโครงสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม นำเสนอในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวแปรที่ศึกษาจำแนกตามประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	แบบสำรวจ
1. ด้านการเป็นแบบอย่าง			
1.1 การแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองในชีวิตประจำวัน	✓	✓	

ตารางที่ 5 ตัวแปรที่ศึกษาจำแนกตามประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	แบบสำรวจ
1.2 การให้บุตรหลานเห็นคุณค่าและมี เจตคติที่ดีต่อการอ่าน	✓	✓	
1.3 ปัญหาด้านการเป็นแบบอย่าง	✓	✓	
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม			
2.1 การจัดสถานที่และบรรยากาศ	✓	✓	✓
2.2 การจัดสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่ง อำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
2.3 ปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม	✓	✓	
3. ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์			
3.1 การที่ผู้ปกครองได้สนับสนุนส่งเสริม ให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคล ต่างๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	✓	✓	
3.2 การที่ผู้ปกครองได้สนับสนุนส่งเสริม ให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่อ อุปกรณ์ทางการอ่าน ในกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการอ่าน	✓	✓	
3.3 ปัญหาการสร้างปฏิสัมพันธ์	✓	✓	

3.2.5 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และส่งผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน
ตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงเชิงเนื้อหา โดยสรุปประเด็นได้ ดังนี้

(1) ควรเขียนคำถามให้มีความชัดเจน ไม่เป็นคำถามเชิงชี้แนะคำตอบ เพราะ
จะทำให้ผู้ตอบคำถามเกิดความสับสน

(2) ปรับการใช้ภาษาในการเขียนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ
ควรจะให้สอดคล้องกับสถานะของผู้ตอบคำถาม จะทำให้เครื่องมือมีคุณภาพมากขึ้น

จากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3
ท่าน และให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนนำเครื่องมือไปทดลองใช้

3.2.6 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีความใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล จำนวน 30 คน โรงเรียนวัดตาลเตี้ย จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 จากนั้นนำกลับมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยโปรแกรม SPSS ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจความเที่ยงตรงของเครื่องมือกับสิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสำรวจ เพื่อปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

4.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งจดหมายขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งสิ้น 24 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และส่งกลับคืนทางไปรษณีย์มายังผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบจดหมายอนุมัติ และซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อความสะดวกในการส่งกลับทางไปรษณีย์ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 วัน/เดือน/ปี และ โรงเรียนที่ส่งแบบสอบถาม

วัน/เดือน/ปี	โรงเรียน	รวม
วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552	โรงเรียนบ้านปากเลข	10
	โรงเรียนบ้านในหยาน	
	โรงเรียนบ้านเพชรไผ่	
	โรงเรียนวัดลาดบัวขาว	
	โรงเรียนวัดบางตลาด	
	โรงเรียนบ้านกุดโคก	
	โรงเรียนบ้านหนองบง	
	โรงเรียนบ้านแม่โกนเกน	
	โรงเรียนบ้านถนนหักใหญ่	
	โรงเรียนวัดหัวสวน	

ตารางที่ 6 วัน/ เดือน/ ปี และ โรงเรียนที่ส่งแบบสอบถาม (ต่อ)

วัน/ เดือน/ ปี	โรงเรียน	รวม
วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552	โรงเรียนบ้านแม่กุหลวง	14
	โรงเรียนบ้านตันหยง	
	โรงเรียนบ้านปากแคว	
	โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์	
	โรงเรียนบ้านเขื่อนท่าพระประชาสรรค์	
	โรงเรียนบ้านป่าดงขอ	
	โรงเรียนบ้านสะเอะใน	
	โรงเรียนบ้านโคกตีเต	
	โรงเรียนบ้านเรือทองคลองคำ	
	โรงเรียนบ้านโคกสยา	
	โรงเรียนบ้านเปล	
	โรงเรียนบ้านหินหล่อง	
	โรงเรียนบ้านทำนบ	
โรงเรียนตะ โละเน็ง		
รวม	24	24

4.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยการส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อให้ผู้อำนวยการดำเนินการนำแบบสอบถามส่งให้กับผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล และส่งกลับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4.1.3 หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 4 สัปดาห์ ยังมีโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอีกครั้งเพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

4.1.4 ในการส่งแบบสอบถามได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาลจำนวน 630 คน รวมได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 603 คน คิดเป็นร้อยละ 95.71

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

4.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการโดยติดต่อกับทางโรงเรียน และนำจดหมายขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตในการเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจด้วยตนเอง

4.2.2 ผู้วิจัยนัดเวลาในการใช้แบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์พร้อมบันทึกเสียงผู้ปกครองคนละประมาณ 30-45 นาที และนำมาถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

4.2.3 ผู้วิจัยนัดเวลาในการใช้แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม จากนั้นผู้วิจัยทำการสำรวจประมาณ 30-45 นาที ผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง แสดงในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 สถานที่ และ วัน /เดือน /ปี จำแนกตามการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ

โรงเรียน/จังหวัด	วัน/เดือน/ปี	แบบสัมภาษณ์	แบบสำรวจ
วัดลาดบัวขาว/ฉะเชิงเทรา	17 ธ.ค. 52	✓	✓
บ้านเพชรไฟ/สุโขทัย	23 ธ.ค. 52	✓	✓
บ้านหนองบง/นครราชสีมา	19 ม.ค. 53	✓	✓
บ้านกุดโคก/นครราชสีมา	19 ม.ค. 53	✓	✓
บ้านปากเลข/ชุมพร	28 ม.ค. 53	✓	✓
บ้านในหยาน/ชุมพร	28 ม.ค. 53	✓	✓

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ แล้วแยกวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 จัดระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ปฏิบัตินานๆครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 1.49 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

5.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทำการการเรียบเรียง สรุป จัดหมวดหมู่คำตอบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

5.4 แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียบเรียง สรุป จัดคำตอบให้เป็นหมวดหมู่และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของความเรียง

5.5 แบบสำรวจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักอ่านของเด็กอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง (ตารางที่ 8)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง (ตารางที่ 9)

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ตารางที่ 10-11)

2.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ (ตารางที่ 12)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง (ตารางที่ 13)

3.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ตารางที่ 14-15)

3.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ (ตารางที่ 16)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

4.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเด็ก อาชีพ ระดับการศึกษา อายุ และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวนำเสนอในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
N=603		
ความสัมพันธ์กับเด็ก		
บิดา	173	28.69
มารดา	316	52.40
อื่นๆ	114	18.91
ยาย	88	14.59
ตา	31	5.14
ปู่	5	0.83
อาชีพ		
รับราชการ	29	4.81
รับจ้าง	132	21.89
ค้าขาย	145	24.05
เกษตรกร	275	45.61
อื่นๆ (แม่บ้าน)	22	3.64
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	406	67.33
มัธยมศึกษาตอนต้น	91	15.09
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	53	8.79
อนุปริญญา / ปวศ.	13	2.15
ปริญญาตรี	12	1.99
ปริญญาโท	7	1.16
อื่นๆ (ไม่ได้เรียนหนังสือ)	21	3.48

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
N=603		
อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	20	3.32
21-25 ปี	51	8.46
26-30 ปี	129	21.39
31-35 ปี	114	18.90
36-40 ปี	183	30.35
อื่นๆ (40 ปี ขึ้นไป)	106	17.58
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
3,001-4,000 บาท	249	41.29
4,001-5,000 บาท	111	18.41
5,001-6,000 บาท	80	13.27
6,001-7,000 บาท	44	7.30
7,001-8,000 บาท	30	4.97
อื่นๆ (ต่ำกว่า 3,001-4,000 บาท)	89	14.76

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเด็กเป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 52.40 มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.61 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.33 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.35 และมีรายได้ต่อเดือน 3,001-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.29

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

2.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

จากแบบสอบถามด้านการเป็นแบบอย่างนำเสนอสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดต่างๆซึ่งนำเสนอในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง
ด้านการเป็นแบบอย่าง

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การอ่านหนังสือในยามว่าง	2.92	1.05	บางครั้ง
การซื้อหนังสือหรือเช่าหนังสือ มาอ่าน	2.39	1.09	นานๆครั้ง
การอ่านคู่มือสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ก่อนนำมาใช้	3.04	1.29	บางครั้ง
การอ่านจดหมายและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้รับ	3.08	1.32	บางครั้ง
การจดเบอร์โทรศัพท์	2.84	1.27	บางครั้ง
การเปิดสมุดโทรศัพท์เมื่อต้องการติดต่อ บุคคลต่างๆ	2.59	1.31	บางครั้ง
การจดยรายการสิ่งของก่อนออกไปซื้อ	2.74	1.20	บางครั้ง
การอ่านส่วนผสม วันที่ผลิต วันหมดอายุของอาหารก่อนซื้อ	3.17	1.05	บางครั้ง
การอ่านใบเสร็จจากการซื้อของในแต่ละครั้ง	3.21	1.09	บางครั้ง
การอ่านคู่มือการทำอาหารก่อนทำอาหาร	2.31	1.27	บางครั้ง
การเขียนนัดหมายหรือบันทึกสั้นๆ ไว้ในปฏิทิน คิดไว้ตามผู้เขียน หรือเขียนไว้ในกระดาน	2.24	1.22	นานๆครั้ง

จากตารางที่ 9 แสดงว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้านการเป็นแบบอย่าง จาก 11 รายการ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง 9 รายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การอ่านใบเสร็จจากการซื้อของในแต่ละครั้ง ($\bar{X} = 3.21$, $S.D = 1.27$) การอ่านส่วนผสม วันที่ผลิต วันหมดอายุของอาหารก่อนซื้อ ($\bar{X} = 3.17$, $S.D = 1.05$) และ การอ่านจดหมายและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.08$, $S.D = 1.32$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดบอกถึงประโยชน์และคุณค่าของหนังสือให้บุตรหลานฟัง โดยมีเหตุผลว่า เพราะต้องการให้บุตรหลานเห็นความสำคัญ ของหนังสือและการเรียน ต้องการให้บุตรหลานมีอนาคตที่ดี ไม่อยากให้บุตรหลานต้องลำบาก เหมือนตนเอง สำหรับการเป็นแบบอย่างในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ พบว่า ผู้ปกครอง (6 คน) มี

การอ่านหนังสือนิตยสารบันเทิง และหนังสือธรรมะ นอกจากนี้ยังมีสมาชิกในครอบครัวที่กำลังเรียนหนังสือและเป็นแบบอย่างทางด้านการอ่านอยู่ด้วย (3 คน)

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จากแบบสอบถามด้านการจัดสภาพแวดล้อมนำเสนอสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดต่างๆซึ่งนำเสนอในตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การจัดพื้นที่ในการเล่านิทาน อ่านหนังสือ	2.60	1.22	บางครั้ง
การตกแต่งพื้นที่สำหรับการอ่านให้เอื้อต่อการอ่านของบุตรหลาน เช่น มี หมอน ตุ๊กตา เสื้อ พรม โต๊ะ เก้าอี้ พัดลม จัดไว้ในพื้นที่เพื่อความสะดวกสบาย	2.80	1.29	บางครั้ง
การดูแลรักษาสื่ออุปกรณ์ในการอ่านให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้	3.13	1.21	บางครั้ง
การปรับเปลี่ยนรูปแบบการตกแต่งบ้านที่เอื้อต่อการอ่าน ของบุตรหลานให้ไม่น่าเบื่อ	2.76	1.14	บางครั้ง
การจัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยง่ายต่อการหยิบอ่าน	2.96	1.21	บางครั้ง
การจัดหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จัดไว้ในพื้นที่สำหรับอ่าน	2.63	1.21	บางครั้ง
การจัดหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จัดไว้ในห้องนอน	2.38	1.25	นานๆครั้ง
การจัดหาอุปกรณ์ในการอ่านรูปแบบต่างๆให้บุตรหลาน เช่น กระดาษชนิดต่างๆ หนังสือหลากหลายชนิด	2.76	1.21	บางครั้ง
การพาบุตรหลานไปห้องสมุดหรือร้านหนังสือในท้องถิ่นที่ใกล้เคียง	2.51	1.16	บางครั้ง
การให้บุตรหลานมีโอกาสในการซื้อหนังสือที่ตนสนใจ	2.99	1.23	บางครั้ง
การพาบุตรหลานไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆและมีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากคำอธิบายหรือป้ายต่างๆ โดยผู้ปกครองเป็นคนเล่าเรื่องราวต่างๆให้ฟัง เช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์	2.95	1.18	บางครั้ง

จากตารางที่ 10 แสดงว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้านการจัดสภาพแวดล้อมจาก 11 รายการ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง 10 รายการ โดยมีรายการ

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การดูแลรักษาสื่ออุปกรณ์ในการอ่านให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ($X = 3.13$, $S.D = 1.21$) การให้บุตรหลานมีโอกาสในการซื้อหนังสือที่ตนสนใจ ($X = 2.99$, $S.D = 1.23$) และการจัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อการหยิบอ่าน ($X = 2.96$, $S.D = 1.21$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า การจัดเตรียมสถานที่และบรรยากาศของแต่ละบ้านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน มีความเจียบสงบ โดยสถานที่ใช้ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับอ่านคือ พื้นบ้าน (13 คน) แคร่ใต้ถุนบ้าน (8 คน) และมีการจัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมไว้ให้กับบุตรหลาน (2 คน) สำหรับการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน พบว่า ผู้ปกครอง (2 คน) มีการซื้อหนังสือนิทานให้กับบุตรหลานบ้างแต่นานๆ ครั้ง

จากแบบสำรวจด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านของผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบ่งเป็นด้านสถานที่และบรรยากาศ และสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งมีข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 11 จำนวน และค่าร้อยละของผู้ปกครองด้านการจัดสภาพแวดล้อม

รายการ	ผู้ปกครอง (N=23)			
	พบ	ร้อยละ	ไม่พบ	ร้อยละ
สถานที่และบรรยากาศ				
อากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ	19	82.61	4	17.39
ความปลอดภัย ความสะดวก	10	43.48	13	56.52
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย หยิบหนังสืออ่านได้สะดวก	6	26.09	17	73.91
พื้นที่ในการอ่านเจียบสงบ	17	73.91	6	26.09
พื้นที่ในการอ่านนิทานและทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเป็นสัดส่วน	6	26.09	17	73.91
สื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวก				
หนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก	15	65.22	8	34.78
หนังสือหลากหลายประเภท	13	56.52	10	43.48
รูปภาพ ตัวหนังสือ ที่เหมาะสมติดตามผนังห้องอยู่ในระดับสายตาของเด็ก	12	52.17	11	47.83
ชั้นวางหนังสือ ตะกร้าสำหรับใส่หนังสือหรือกล่องใบใหญ่	8	34.78	15	65.22
โต๊ะ-เก้าอี้มีขนาดที่เหมาะสมกับตัวเด็ก	12	52.17	11	47.83
วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้ตามความเหมาะสม	13	56.52	10	43.48

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่จัดสถานที่และบรรยากาศโดยให้มีอากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 82.61 มีพื้นที่ในการอ่านที่เงียบสงบ คิดเป็นร้อยละ 73.91 และมีความปลอดภัย ความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 43.48 สำหรับด้านสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้ปกครองได้จัดให้มีหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 65.22 หนังสือมีความหลากหลายประเภทและวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆสามารถเคลื่อนย้ายได้ตามความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 56.52 มีรูปภาพ ตัวหนังสือ ที่เหมาะสมติดตามผนังห้องอยู่ในระดับสายตาของเด็กและโต๊ะ-เก้าอี้มีขนาดที่เหมาะสมกับตัวเด็ก คิดเป็นร้อยละ 52.17

2.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

จากแบบสอบถามด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์นำเสนอสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดต่างๆซึ่งนำเสนอในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง
ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ
การซื้อหนังสือให้บุตรหลานเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ	2.88	1.15	บางครั้ง
การพูดคุยเกี่ยวกับป้ายโฆษณาต่างๆ ป้ายจราจร สัญญาณไฟ ในขณะที่นั่งรถไปด้วยกันกับบุตรหลาน	2.84	1.26	บางครั้ง
การร้องเพลง เล่นเกมต่างๆ ท่องบทคล้องจอง เล่นนิทาน อ่านหนังสือ ร่วมกันกับบุตรหลาน	2.87	1.18	บางครั้ง
การให้บุตรหลานวาดภาพระบายสีจากหนังสือที่อ่านหรือจากจินตนาการ	3.19	1.28	บางครั้ง
การเล่านิทานจากหนังสือเล่มเดิมซ้ำๆกันให้บุตรหลานฟัง	2.65	1.22	บางครั้ง
การเล่านิทานให้บุตรหลานฟังโดยเล่นหุ่นมือประกอบในการเล่า	2.19	1.14	นานๆครั้ง
การอ่านชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพ ก่อนการเล่านิทาน	2.25	1.12	นานๆครั้ง
การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในขณะที่และหลังจากการเล่านิทาน	2.36	1.15	นานๆครั้ง
การร่วมกันแสดงท่าทางจากหนังสือนิทานที่อ่านหรือจากจินตนาการของบุตรหลาน	2.43	1.12	นานๆครั้ง
การพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทานก่อนที่จะเริ่มเล่าและให้บุตรหลานคาดเดาเหตุการณ์ในหน้าถัดไป	2.48	1.15	นานๆครั้ง
การช่วยกันเล่านิทานและช่วยกันแต่งเรื่องร่วมกัน	2.63	1.12	บางครั้ง

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง
ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ
การให้บุตรหลานเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน	3.39	1.14	บางครั้ง
การให้รางวัล ให้คำชมเชย เมื่อบุตรหลานแสดงความสนใจและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน	3.40	1.21	บางครั้ง
การให้เพื่อนบ้านที่มีบุตรหลานอยู่ในวัยใกล้เคียงกันหรือให้บุตรหลานของตนได้เล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน	3.68	1.29	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 12 แสดงว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์จาก 14 รายการ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง 8 รายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ ผู้ปกครองมีการให้รางวัล ให้คำชมเชย เมื่อบุตรหลานแสดงความสนใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน ($X=3.40$, $S.D=1.21$) มีการให้บุตรหลานเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน ($X=3.39$, $S.D=1.14$) และการให้บุตรหลานวาดภาพระบายสีจากหนังสือที่อ่านหรือจากจินตนาการ ($X=3.19$, $S.D=1.28$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า การส่งเสริมด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ให้บุตรหลานเล่นกับเพื่อนๆข้างบ้าน (15 คน) การอ่านหนังสือร่วมกันระหว่างพี่น้อง (8 คน) สำหรับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านของผู้ปกครอง ได้แก่ การทำการบ้านและอ่านหนังสือเรียน (18 คน) มีการเล่นิทานให้บุตรหลานฟังทุกคืน (3 คน)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลทั้ง 3 ด้าน

3.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

จากแบบสอบถามด้านการเป็นแบบอย่างนำเสนอสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดต่างๆซึ่งนำเสนอในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง
ด้านการเป็นแบบอย่าง

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การซื้อหรือเช่าภาพยนตร์ต่าง ๆ มาดู	2.62	1.23	บางครั้ง
การพูดคุยโทรศัพท์	3.45	1.20	บางครั้ง
การพูดคุยเกี่ยวกับรายการในโทรทัศน์	3.05	1.23	บางครั้ง
การเปิดเพลง ร้องคาราโอเกะ	2.75	1.29	บางครั้ง
การฟังข่าวหรือรายการต่างๆ จากวิทยุ	3.46	1.32	บางครั้ง
การพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้าน	3.91	1.20	บ่อยครั้ง
การบันทึกรายรับ-รายจ่าย	2.33	1.24	นานๆ ครั้ง
การเขียนบันทึกประจำวันหรือไดอารี่	1.78	1.07	นานๆ ครั้ง
การทำงานกับบุตรหลานในคอมพิวเตอร์	1.67	1.05	นานๆ ครั้ง
การเล่นเกมส์กับบุตรหลานในคอมพิวเตอร์	1.71	1.06	นานๆ ครั้ง
การไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอนกับบุตรหลาน	3.02	1.39	บางครั้ง

จากตารางที่ 13 แสดงว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้านการเป็นแบบอย่าง จาก 11 รายการ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง 6 รายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การฟังข่าวหรือรายการต่างๆ จากวิทยุ ($\bar{X} = 3.46$, $S.D = 1.32$) การพูดคุยโทรศัพท์ ($\bar{X} = 3.45$, $S.D = 1.20$) และการพูดคุยเกี่ยวกับรายการในโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.05$, $S.D = 1.23$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า ผู้ปกครองไม่ได้อ่านหนังสือ เพราะไม่มีเวลาต้องออกไปทำงานประกอบอาชีพ จึงปล่อยให้บุตรหลานอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยายซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (13 คน) และผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออก (2 คน)

3.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จากแบบสอบถามด้านการจัดสภาพแวดล้อมนำเสนอสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดต่างๆ ซึ่งนำเสนอในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การจัดช่วงเวลาการเล่านิทานหรืออ่านหนังสือ และดูโทรทัศน์กับบุตรหลาน	2.99	1.31	บางครั้ง
การติครูปกครองหรือรูปภาพต่างๆ ที่ผนังบ้านไว้เล่าเรื่องราวให้บุตรหลานฟัง	2.81	1.28	บางครั้ง
การนำวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้ เช่น นิตยสารเก่าๆ กระดาษที่ไม่ใช้แล้ว เสื้อผ้า รางใส่ไข่ มาให้บุตรหลานได้ขีดเขียนและเล่นเกมต่างๆ	2.69	1.23	บางครั้ง

จากตารางที่ 14 แสดงว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้านการจัดสภาพแวดล้อม จาก 3 รายการ ผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้งทั้ง 3 รายการ ได้แก่ การจัดช่วงเวลาการเล่านิทานหรืออ่านหนังสือ และดูโทรทัศน์กับบุตรหลาน ($\bar{X} = 2.99$, $S.D. = 1.31$) การติครูปกครองหรือรูปภาพต่างๆ ที่ผนังบ้านไว้เล่าเรื่องราวให้บุตรหลานฟัง ($\bar{X} = 2.81$, $S.D. = 1.28$) และมีการนำวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้ เช่น นิตยสารเก่าๆ กระดาษที่ไม่ใช้แล้ว เสื้อผ้า รางใส่ไข่ มาให้บุตรหลานได้ขีดเขียนและเล่นเกมต่างๆ ($\bar{X} = 2.69$, $S.D. = 1.23$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า การจัดเตรียมสถานที่และบรรยากาศในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน ผู้ปกครองทั้งหมดให้เหตุผลว่าตนเองจะเน้นที่ความสะดวกโดยไม่ได้เจาะจงว่าต้องเป็นสถานที่หนึ่งใดโดยเฉพาะ สำหรับการเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานพบว่า ผู้ปกครอง (23 คน) ให้เหตุผลว่า ตนเองมีฐานะยากจน ต้องเก็บเงินไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น พวกอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ก็ซื้อได้เฉพาะของที่มีราคาถูก และจะมอบหมายให้ทางโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

จากแบบสำรวจด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านของผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบ่งเป็นด้านสถานที่และบรรยากาศ และการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งมีข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 15 จำนวน และค่าร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อม

รายการ	ผู้ปกครอง (N=23)			
	พบ	ร้อยละ	ไม่พบ	ร้อยละ
สื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวก				
ซีดีรอมนิทาน เพลง และซีดีรอมต่างๆที่เกี่ยวกับเด็ก	14	60.87	9	39.13
คินสอ ขางลบ กระดาษ สีชนิดต่างๆ	15	65.22	8	34.78
ตุ๊กตาต่างๆ หุ่นมือ เสื้อ พรม หมอน	17	73.91	6	26.09
เกมที่ช่วยพัฒนาภาษา เช่น จิกซอว์ โคมิโน	7	30.43	16	69.56

จากตารางที่ 15 พบว่าในด้านสถานที่และบรรยากาศผู้วิจัยไม่พบสิ่งที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยจึงนำเสนอด้านของสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านพบว่า บ้านแต่ละหลังมีตุ๊กตา หุ่นมือ เสื้อ พรม หมอน คิดเป็นร้อยละ 73.91 มีคินสอ ขางลบ กระดาษ สีชนิดต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 65.22 และมีซีดีรอมนิทาน เพลง และซีดีรอมต่างๆที่เกี่ยวกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 60.87 ตามลำดับ

3.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

จากแบบสอบถามด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์นำเสนอสภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดต่างๆซึ่งนำเสนอในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การให้บุตรหลานมีส่วนร่วมในการพูดคุยโทรศัพท์กับสมาชิกในครอบครัวญาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.33	1.21	บางครั้ง
การนำอัลบั้มรูปถ่ายหรือรูปภาพต่างๆ มาดูและพูดคุยร่วมกัน	3.13	1.23	บางครั้ง
การเล่านิทานโดยการอัดเสียงในเทปคาสเซต แผ่นซีดี หรือมีการเปิดเทปเพลง เทปนิทานให้บุตรหลานฟัง	2.50	1.22	บางครั้ง
การให้บุตรหลานฝึกอ่านพยัญชนะไทย ก-ฮ	3.88	1.23	บ่อยครั้ง

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครอง
ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ (ต่อ)

พฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ (N=603)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การให้บุตรหลานฝึกอ่านตัวอักษรภาษาอังกฤษ A-Z	3.74	1.21	บ่อยครั้ง
การให้บุตรหลานฝึกอ่านตัวเลขต่างๆ	3.87	1.16	บ่อยครั้ง
การให้บุตรหลานฝึกทำหนังสือแบบฝึกหัดสำหรับเด็ก	3.60	1.25	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 16 แสดงว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ จาก 7 รายการ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง 4 รายการ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การให้บุตรหลานฝึกอ่านพยัญชนะไทย ก-ฮ ($X=3.88$, $S.D=1.23$) การให้บุตรหลานฝึกอ่านตัวเลขต่างๆ ($X=3.87$, $S.D=1.16$) และการให้บุตรหลานฝึกอ่านตัวอักษรภาษาอังกฤษ A-Z ($X=3.74$, $S.D=1.21$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า การส่งเสริมด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ให้บุตรหลานร่วมกันเล่นเกมต่างๆกับเพื่อนๆข้างบ้าน สำหรับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่ออุปกรณ์ทางการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองมีการพูดคุยเกี่ยวกับรายการต่างๆในโทรทัศน์ร่วมกันกับบุตรหลานมีการเปิดซีดีรอมการ์ตูน และซีดีรอมที่สอนภาษาให้กับบุตรหลาน (19 คน) มีการร้องเพลงคาราโอเกะร่วมกันกับบุตรหลาน (2 คน) และมีการให้บุตรหลานได้เล่นเกมต่างๆในคอมพิวเตอร์ (2 คน)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

4.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

จากแบบสอบถามปัญหาด้านการเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลา (227 คน) ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน (62 คน) และมีผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออก (11 คน) จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง (23 คน) พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองระบุได้แก่ ไม่มีเวลาเพราะต้องออกไปทำงานประกอบอาชีพ (18 คน) ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (3 คน) และอ่านหนังสือไม่ออก (2 คน)

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จากแบบสอบถามปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงิน (318 คน) ไม่ได้มีการจัดเตรียมสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเฉพาะสำหรับการอ่านแต่จะเน้นที่ความสะดวก (97 คน) ขาดแหล่งในการซื้ออุปกรณ์ทางการอ่านที่หลากหลาย (56 คน) จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองทุกคนให้เหตุผลว่า ตนเองมีฐานะยากจนต้องเก็บเงินไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น จึงทำให้ไม่สามารถซื้ออุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการอ่าน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับบุตรหลานได้

4.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

จากแบบสอบถามปัญหาด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าบุตรหลานสนใจการดูโทรทัศน์มากกว่าการอ่าน (407 คน) ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ (97 คน) จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองทุกคนให้เหตุผลว่า ตนเองไม่สามารถจัดกิจกรรมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่อทางการอ่านรูปแบบต่างๆ และการพบปะพูดคุยกับบุคคลต่างๆเพราะ ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ ผู้ปกครองไม่มีเวลา และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และบุตรหลานสนใจการดูโทรทัศน์มากกว่าการอ่าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยนำเสนอ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

2. เพื่อศึกษาปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 57,744 คน ที่สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษาได้พบปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 10 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 630 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามจากผู้ปกครองที่เป็นฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 603 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.71 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ จำนวนทั้งสิ้น 23 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง แบบสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียงเรียงสรุป จัดคำตอบต่างๆให้เป็นหมวดหมู่แล้วนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในรูปของความเรียง และแบบสำรวจวิเคราะห์เนื้อหาโดยการหาค่าร้อยละ ประมวลและจัดกลุ่มข้อมูลเข้าด้วยกัน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงตามประเด็นต่างๆ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างประชากร จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีความสัมพันธ์กับเด็กเป็นมารดา มีอาชีพเกษตรกร จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีอายุระหว่าง 36-40 ปี และมีรายได้ต่อเดือน 3,001-4,000 บาท

ตอนที่ 2 สภาพของผู้ปกครองที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

2.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

จากแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง ซึ่งพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การอ่านใบเสร็จจากการซื้อของในแต่ละครั้ง การอ่านส่วนผสม วันที่ผลิต วันหมดอายุของอาหารก่อนซื้อ และการอ่านจดหมายและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้รับตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดบอกถึงประโยชน์และคุณค่าของหนังสือให้บุตรหลานฟังโดยมีเหตุผลว่า เพราะต้องการให้บุตรหลานเห็นความสำคัญของหนังสือและการเรียน ต้องการให้บุตรหลานมีอนาคตที่ดี ไม่อยากให้บุตรหลานต้องลำบากเหมือนตนเอง สำหรับการเป็นแบบอย่างในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ พบว่า ผู้ปกครองมีการอ่านหนังสือนิตยสารบันเทิง และหนังสือธรรมะ นอกจากนี้ยังมีสมาชิกในครอบครัวที่กำลังเรียนหนังสือและเป็นแบบอย่างทางการอ่านอยู่ด้วย

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จากแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง ซึ่งพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การดูแลรักษาสื่ออุปกรณ์ในการอ่านให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ การให้บุตรหลานมีโอกาสในการซื้อหนังสือที่ตนสนใจ และการจัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อการหยิบอ่านตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า การจัดเตรียมสถานที่และบรรยากาศของแต่ละบ้านที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน มีความเจียบสงบ โดยสถานที่ใช้ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับอ่านคือ พื้นบ้าน แคร่ใต้ถุนบ้าน และมีการจัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมไว้ให้กับบุตรหลาน สำหรับการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน พบว่า ผู้ปกครองมีการซื้อหนังสือนิทานให้กับบุตรหลานบ้างแต่นานๆ ครั้ง

จากการสำรวจ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่จัดสถานที่และบรรยากาศโดยให้มีอากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ มีพื้นที่ในการอ่านที่เจียบสงบ มีความปลอดภัย ความสะดวกสำหรับด้านสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้ปกครองได้จัดให้มีหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก หนังสือมีความหลากหลายประเภทและวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆสามารถเคลื่อนย้ายได้ตามความเหมาะสม

2.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

จากแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง ซึ่งพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การให้รางวัล ให้คำชมเชย เมื่อบุตรหลานแสดงความสนใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน การให้บุตรหลานเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน และการให้บุตรหลานวาดภาพระบายสีจากหนังสือที่อ่านหรือจากจินตนาการตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า การส่งเสริมด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ให้บุตรหลานเล่นกับเพื่อนๆข้างบ้าน มีการอ่านหนังสือร่วมกันระหว่างพี่น้อง สำหรับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านของผู้ปกครอง ได้แก่ การทำที่บ้านและอ่านหนังสือเรียน และมีการเล่านิทานให้บุตรหลานฟังทุกคืน

ตอนที่ 3 สภาพของผู้ปกครองที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

3.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

จากแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง ซึ่งพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การฟังข่าวหรือรายการต่างๆ จากวิทยุ การพูดคุยโทรศัพท์ และการพูดคุยเกี่ยวกับรายการในโทรทัศน์ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองไม่ได้อ่านหนังสือ เพราะไม่มีเวลาต้องออกไปทำงานประกอบอาชีพ จึงปล่อยให้บุตรหลานอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยายซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออก

3.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จากแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบางครั้ง ซึ่งพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การจัดช่วงเวลาการเล่านิทานหรืออ่านหนังสือ และดูโทรทัศน์กับบุตรหลาน การคิดรูปครอบครัวหรือรูปภาพต่างๆ ที่ผนังบ้านไว้เล่าเรื่องราวให้บุตรหลานฟัง และมีการนำวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้ เช่น นิตยสารเก่าๆ กระดาษที่ไม่ใช้แล้ว เสื้อผ้า รางใส่ไข่ มาให้บุตรหลานได้ขีดเขียนและเล่นเกมต่างๆตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า การจัดเตรียมสถานที่และบรรยากาศในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน ผู้ปกครองทั้งหมดให้เหตุผลว่าตนเองจะเน้นที่ความสะดวกโดยไม่ได้เจาะจงว่าต้องเป็นสถานที่หนึ่งใดโดยเฉพาะ สำหรับการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานพบว่า ผู้ปกครองทุกคนให้เหตุผลว่า ตนเองมีฐานะยากจน ต้องเก็บเงินไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น พวกอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ก็ซื้อได้เฉพาะของที่มีราคาถูก และจะมอบหมายให้ทางโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

จากแบบสำรวจ พบว่า ในด้านสถานที่และบรรยากาศผู้วิจัยไม่พบสิ่งที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยจึงนำเสนอด้านของสื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านพบว่า บ้านแต่ละหลังมีตุ๊กตา หุ่นมือ เสื้อ พรม หมอน มีดินสอ ยางลบ กระดาษ สีชนิดต่างๆ และมีซีดีรอมนิทาน เพลง และซีดีรอมต่างๆที่เกี่ยวกับเด็ก

3.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

จากแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ซึ่งพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ ได้แก่ การให้บุตรหลานฝึกอ่านพยัญชนะไทย ก-ฮ การให้บุตรหลานฝึกอ่านตัวเลขต่างๆ และการให้บุตรหลานฝึกอ่านตัวอักษรภาษาอังกฤษ A-Z ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า การส่งเสริมด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ให้บุตรหลานร่วมกันเล่นเกมต่างๆกับเพื่อนๆข้างบ้าน สำหรับการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่ออุปกรณ์ทางการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองมีการพูดคุยเกี่ยวกับรายการต่างๆในโทรทัศน์ร่วมกับบุตรหลานมีการเปิดซีดีรอมการ์ตูน และซีดีรอมที่สอนภาษาให้กับบุตรหลานมีการร้องเพลงคาราโอเกะร่วมกับบุตรหลาน และมีการให้บุตรหลานได้เล่นเกมต่างๆในคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 4 ปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

4.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน

จากการตอบแบบสอบถามปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า ปัญหาที่ไม่สามารถเป็นแบบอย่าง คือ ไม่มีเวลาเพราะต้องออกไปทำงาน ประกอบอาชีพ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และ อ่านหนังสือไม่ออก

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ผู้ปกครองมีปัญหาด้านการเงิน จึงทำให้ไม่สามารถซื้ออุปกรณ์ทางภาษาชนิดต่างๆในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานได้

จากการตอบแบบสอบถามปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดให้เหตุผลว่าตนเองมีฐานะยากจนต้องเก็บเงินไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น จึงทำให้ไม่สามารถซื้ออุปกรณ์ทางการอ่านรูปแบบต่างๆได้

4.3 ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์

ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ผู้ปกครองจะเน้นกิจกรรมการดูโทรทัศน์มากกว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน

จากการตอบแบบสอบถามปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์พบว่า ผู้ปกครองไม่สามารถจัดกิจกรรมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ และการพบปะพูดคุยกับบุคคลต่างๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านนั้นเพราะ ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ ผู้ปกครองไม่มีเวลา และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และบุตรหลานสนใจการดูโทรทัศน์มากกว่าการอ่าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยควรนำมาอภิปราย มีดังนี้

1. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครองให้กับบุตรหลาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองโดยส่วนมากให้เหตุผลในการที่ตนไม่ได้เป็นแบบอย่างในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้บุตรหลานได้เพราะ ไม่มีมีเวลาเนื่องจากผู้ปกครองต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว บุตรหลานต้องอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งไม่มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ถูกต้อง ส่วนมากบุตรหลานจะดูทีวีและวิ่งเล่นกับเพื่อนข้างบ้านมากกว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตในการดำรงอยู่ของผู้ปกครองซึ่งการที่เราจะเข้าไปเปลี่ยนแปลงหรือปรับวิธีการเป็นอยู่ก็คงเป็นเรื่องยาก แต่ถ้าเป็นไปได้ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นคือ การสละเวลาจากการกลับมาจากทำงานในแต่ละวัน โดยการเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานที่ต้องเริ่มจากตัวผู้ปกครองเป็นอันดับแรก เพราะถ้าผู้ปกครองเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน เมื่อบุตรหลานได้เห็นพฤติกรรมในการใช้ชีวิตประจำวันทุกวัน ทำให้บุตรหลานได้เกิดการซึมซับและสามารถเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ ได้โดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องออกคำสั่งให้บุตรหลานอ่านหนังสือเมื่อเขาเติบโตขึ้น เพราะการเป็นแบบอย่างเป็นสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ควรให้ความสำคัญเพราะเด็กเล็กๆ จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543) ได้กล่าวเกี่ยวกับการเลียนแบบว่า เป็นการเรียนรู้ชนิดหนึ่งการเลียนแบบจะต้องมีตัวแบบไว้ให้ เช่น ผู้ปกครองมีการอ่านหนังสือเป็นประจำทุกวัน ตัวแบบก็คือผู้ปกครอง เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมการอ่านหนังสือจากผู้ปกครอง โดยตัวแบบที่สำคัญที่สุดคือสถาบันครอบครัวเด็กจะเลียนแบบเจตคติของพ่อแม่ และจะแปรเปลี่ยนเป็นการสร้างลักษณะนิสัยจนพัฒนาไปเป็น

บุคลิกภาพ และยังมีความเห็นที่สอดคล้องกันของ Long (1984) กล่าวถึง การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านว่า พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทในการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กด้วยการเป็นผู้นำ เด็กจะมีประสบการณ์จากการเป็นนักอ่านของพ่อแม่ หรือพ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังจะมีอิทธิพลต่อการสร้าง และพัฒนาการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างมาก ผู้ปกครองจึงควรเป็นตัวอย่าง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี อาจเริ่มให้เด็กสนใจหนังสือที่มีรูปภาพประกอบแล้วค่อยๆพัฒนาขึ้นตามลำดับอายุ แต่มีข้อแม้ว่าต้องเป็นเรื่องที่เด็กมีใจรักอยากจะเรียนรู้อยู่แล้ว ควรเป็นหนังสือนอกตำราเรียน เช่น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ ดนตรี สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เมื่อเขาเริ่มรู้จักอ่านหนังสือแล้วต่อไปเขาจะอยากอ่านด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นจะทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบและซึมซับพฤติกรรมโดยอัตโนมัติ แต่ถ้าผู้ปกครองไม่มีนิสัยรักการอ่าน การที่บุตรหลานจะมีนิสัยรักการอ่านนั้นคงเป็นเรื่องยาก ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้กล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่เด็กไม่รักการอ่านว่า ผู้ปกครองไม่รักการอ่าน จึงไม่เห็นคุณค่าของการอ่าน ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของสิ่งอื่นมากกว่า จึงขาดการลงทุนในเรื่องการซื้อหนังสือให้กับเด็ก และผู้ปกครองไม่มีเวลาฝึกให้เด็กรักการอ่าน วัลลภ กันทรพย (2541) กล่าวว่า การที่บุตรหลานอยากอ่านหนังสือยังเกิดขึ้นจากการได้เห็นคนอื่นอ่านด้วย เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีคนอ่านหนังสือ เขียนหนังสือให้เห็นเป็นประจำ เช่น มีพี่ๆเรียนหนังสืออยู่หรือพ่อแม่อ่านหนังสือให้เห็นเป็นประจำ ย่อมคุ้นเคยกับการอ่านและเกิดความอยากรู้อยากเห็นว่าเขาอ่านอะไร เมื่อมาอยู่โรงเรียน ได้เห็นคนอื่นอ่านหนังสือ ตนก็เกิดความรู้สึกอยากเข้าพวก และอยากอ่านด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Blain (1983) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน ได้จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านจะมีความสนใจเรื่องราวที่มีสาระยุ่งยาก ให้ความสนใจข้อมูลข่าวสารชอบอ่านหนังสือ เด็กกลุ่มนี้จะมีความคิดดีเลิศมากกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน มีการปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

2. ฐานะทางเศรษฐกิจและการเงิน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเงินยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทุกคนต่างให้เหตุผลในการไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ทางการอ่าน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้ ซึ่งส่งผลทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลานได้ ผู้วิจัยคิดว่าปัญหาทางเศรษฐกิจหรือการเงินเป็นปัญหาที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้น แต่การที่ผู้ปกครองจะจัดหาสื่อการอ่านรูปแบบต่างๆมาให้กับบุตรหลานนั้น ผู้ปกครองสามารถจัดหาอุปกรณ์ทางการอ่านโดยที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายโดยการยืม

หนังสือจากโรงเรียน การยืมหนังสือจากห้องสมุดท้องถิ่นในหมู่บ้าน หรือผู้ปกครองคนไหนที่มีฝีมือก็สามารถประดิษฐ์หนังสือให้บุตรหลานได้ นอกจากนี้จะไม่เสียค่าใช้จ่ายแล้วผู้ปกครองและบุตรหลานยังได้มีส่วนร่วมในการประดิษฐ์หนังสือร่วมกันด้วย Johnson (1979) ได้เน้นถึงความสำคัญของครอบครัวในฐานะที่เป็นสถาบันส่งเสริมการอ่านในวัยเด็กได้เป็นอย่างดี ผู้ปกครองสามารถช่วยให้เด็กเป็นผู้ที่มีความสนใจในการอ่าน รักการอ่าน ถ้าผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการอ่านของเด็ก จะทำให้เด็กในครอบครัวกลายเป็นเด็กที่มีสภาพการอ่านด้อยกว่าเด็กอื่น โดยการสนับสนุนให้เด็กมีการอ่านในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แสดงความสนใจในสิ่งที่เด็กอ่าน จัดหาวัสดุเกี่ยวกับการอ่าน พาเด็กไปห้องสมุดในท้องถิ่นที่ใกล้เคียงและให้เด็กมีส่วนร่วมในการยืมหนังสือ มีส่วนร่วมในการอ่านกับเด็กทุกครั้งเท่าที่จะเป็นไปได้ หรือถ้าผู้ปกครองต้องการที่จะซื้ออุปกรณ์ทางการอ่านให้กับบุตรหลาน ผู้วิจัยคิดว่าไม่จำเป็นต้องซื้อของที่มีราคาแพง ผู้ปกครองสามารถซื้อของที่มีราคาถูกหรือหนังสือมือสองก็ได้ และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเรื่องนี้ผู้วิจัยคิดว่า การที่บุตรหลานจะมีนิสัยรักการอ่านนั้นฐานะไม่ใช่สิ่งสำคัญแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือบทบาทของครอบครัว ที่จะคอยสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานเป็นเด็กที่มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีความเห็นที่สอดคล้องกันของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ ดังนี้ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ในเรื่องนี้ได้มีการสำรวจและวิจัยแล้วพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมมีผลกระทบต่อนิสัยรักการอ่านน้อยมาก ไม่ว่าจะครอบครัวจะมีฐานะร่ำรวย ฐานะปานกลาง หรือฐานะยากจน เด็กจะพัฒนานิสัยรักการอ่านขึ้นมาได้ด้วยเหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่คล้ายกันโดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะเท่าใดนัก (ยกเว้นในกรณีที่ครอบครัวมีฐานะยากจนขั้นแค้น จนเด็กขาดพัฒนาการในขั้นพื้นฐานทางร่างกายและสติปัญญา) ทั้งนี้เป็นที่แน่นอนว่าผู้ปกครองที่มีฐานะดีย่อมสามารถสนับสนุนเด็กได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน แต่ก็ปรากฏว่าเด็กยากจนที่รักการอ่านจะสามารถแสวงหาหนังสือ และสิ่งรอบตัวมาอ่านอย่างกระตือรือร้นได้ ในขณะที่เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยแม้ผู้ปกครองจะซื้อหาหนังสือมาให้มากเพียงใด ก็มีเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้สนใจหนังสือแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ทางโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมในเรื่องการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงความสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจรวมทั้งวิธีการที่ถูกต้องในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน
2. ทางโรงเรียนควรมีการจัดโครงการการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้ปกครองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่าน

3. ทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรม ชิม-กิน หนังสือ เพื่อให้ผู้ปกครองและบุคลากรได้มี
การปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดประกวดหรือการแข่งขันเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
การอ่านภายในหมู่บ้าน
5. เมื่อมีการจัดงานในเทศกาลต่างๆผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรัก
การอ่านสอดแทรกเข้าไปเพื่อให้ทุกคนเกิดการซึมซับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ของเด็กอนุบาลที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการส่งเสริม
นิสัยรักการอ่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547. **กรุงเทพเมืองน่าอยู่**. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส มีเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2549. **การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2552. **ทิศทางการดำเนินงาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทน์กฤษณา ผลวิวัฒน์. 2552. **เด็กไทยไม่ชอบอ่านหรืออ่านไม่พอ**. วารสารทางการศึกษา **สำหรับครูและผู้ปกครอง**. 6 (พฤษภาคม): 9-10.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. 2547. **จิตวิทยาการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2545. **วรรณกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.
- นิตยา ประพฤติกิจ. 2552. **การพัฒนาการอ่านของลูก**. กรุงเทพมหานคร: นวสาส์นการพิมพ์.
- นิภาพรรณ ศรีพงษ์. 2548. **ทักษะการใช้ภาษา**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- บั้งอร พานทอง. 2534. **ทำอย่างไรเด็กจึงรักการอ่านและการเรียนภาษา**. วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2 (มีนาคม) : 70-72.
- ประเทิน มหาจันทร์. 2532. **การสอนอ่านเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ไพพรรณ อินทนิล. 2546. **การส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: ชลบุรีการพิมพ์.
- ไพรัตน์ อยู่สมบูรณ์. 2539. **การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนิสัยรักการอ่านในเด็กก่อนวัยเรียนโดยการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องก่อนนอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ. 2540. **ภาษาไทย 3**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟาฎิมา วงศ์เลขา. 2547. **การอ่านกลยุทธ์ความสำเร็จ[ออนไลน์]**. แหล่งที่มา: <http://library.cmu.ac.th/bookfail11/read011.html>[5 พฤศจิกายน 2551]
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. 2552. **ทอฝันปันรัก**. วารสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและครอบครัว 10 (มกราคม-กุมภาพันธ์): 15-18.
- รวีวาร โนมเฉลา. 2549. **มหัศจรรย์แห่งการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิง.

- ริสรวล อร่ามเจริญ. 2551. เด็กไทยเข้าขั้นวิกฤตกับการอ่านหนังสือ ผลักดันการอ่านสู่ระเบียบวาระชาติ[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.newswit.com/news/2008-03-03/101d77d66859385e2b42cb5cbe42f675b90/> [5 พฤศจิกายน 2551]
- เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป. 2547. รูปแบบการให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยผ่านกระบวนการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2550. กระบวนการส่งเสริมนิสัยรักหนังสือในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- วราลี ถนอมชาติ. 2549. ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์. 2552. การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.bookgang.net/paper/forum/news> [11 พฤศจิกายน 2552]
- วัลลภ กันทรัพย์. 2541. สร้างนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน. วารสารวิชาการ 1 (เมษายน): 58-63.
- วิชาการ, กรม. 2543. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. 2548. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. 2551. โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://210.1.20.39/new2551/node/99> [5 พฤศจิกายน 2551]
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. 2550. รายงานการศึกษานวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิทยา วิมลถนอม. 2530. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริอร อินทร์ตลาดชุม. 2545. การสร้างนิสัยรักการอ่าน. วารสารวิชาการ 5 (พฤศจิกายน): 11-13.
- ศิวกานต์ ปทุมสูต. 2552. ปัญหาของการแก้ปัญหา[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://siwagarn.multiply.com/journal/item/45> [13 สิงหาคม 2552]

- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. 2536. ความหมายของนิสัยรักการอ่าน.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://gotoknow.org/bloge/krujin1/174595> [10 ธันวาคม 2552]
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. 2546. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2548. การสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากรพ.ศ. 2548.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สุเทพ นาคจันทร์. 2550. เทคนิคการกระตุ้นให้เด็กรักการอ่าน[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://htc9.anamai.moph.go.th/advert:se/index.php?option=com-content&task=view&id=112&itemid=43> [13 สิงหาคม 2552]
- สุพัชนี ผุค่อง. 2542. เสริมสร้างความฉลาดให้ลูกด้วยการอ่าน. วารสารทางการศึกษาสำหรับครู
 และผู้ปกครองรายเดือน. 6 (กรกฎาคม): 30-31.
- สุวดี จงสถิตวัฒนา. 2550. 4 ปัญหาของเด็กที่ไม่อ่าน[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.aksorn.com/new_detail.php?contemt_id=6274&type_id=11[21 มกราคม 2552]
- อังกร่า ประดิษฐ์. 2550. สอนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดือนตุลา.
- อารี สันทนต์. 2550. สอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษา. กรุงเทพมหานคร: แนวการศึกษาเด็ก.
- อุทัย ดุลยเกษม. 2543. ศึกษาเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

ภาษาอังกฤษ

- Adam, M. J. 1990. **Beginniing to read**. Cambridge: Mamit Press.
- Bamberger, R. 1975. **Promoting the reading habit**. Paris: (n.p.)
- Blain, H. 1983. Acase study comparison between early readeaders and nonearly readers:
Dissertation Abstracts 41:125-A
- Bush, C. L. 1991. **Strategies for reading in the elementary school**. NY: Macmillan.
- Herriot, P. 1970. **An introduction to the psychology of language**. London: Methuen.
- Johnson, B. 1979. Reading appraisal guide. **Melborne (victoria) Australian council for
 education research** 5: 79.
- Judy, S. N. 1980. The a b c of literacy: a guide for parents and educators. **New York Oxford
 University press** 67: 361.
- Krathwohl, D. R. 1964. **Taxonomy of educational objective handbook II affective domain**.
 NY: David Mckay.

- Long, A. B. 1984. Surveying and promoting reading habits. Asian Book. **Development Newsletter** 4: 6-8.
- Mill, C. M. 1984. Factors related to book – sharing behaviors of parents and young children. **Dissertation Abstracts** 44: 3338-A-3339-A.
- Raygor, Acton L. 1970. **Reading for significant**. NY: McGraw – Hill.
- Thomson, B. J. 1981. Perceptions of their roles and needs as related to the children's reading development. **dissertation abstracts international** 42: (September) 1079-A - 1080-A.
- Tinker, A. and Constance, M. 1962. **Teaching elementary reading**. 2nd ed. NY: Appleton-Century-Crofts.
- Welty, P. W. 2006. **Good reading habits**. [Online] Available from: <http://www.informedparent.com/articles/goodreadinghabits.html>[2009, November 5]

คุนยวทยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม	หัวหน้าศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
3. อาจารย์ อัจฉรา ประดิษฐ์	อาจารย์ประจำสาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และอำเภอ

ภาค	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนอำเภอทั้งหมด	ตัวอย่างประชากร (อำเภอ)
เหนือ	สุโขทัย เขต 1	4	เมือง
	ตาก เขต 2	5	แม่สอด
ตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา เขต 5	4	ด่านขุนทด
	ศรีสะเกษ เขต 3	4	ภูสิงห์
กลาง	ฉะเชิงเทรา เขต 2	7	บางคล้า กิ่งอำเภอคลองเขื่อน
ใต้	ชุมพร เขต 2	5	พะโต๊ะ
	ปัตตานี เขต 2	4	แม่ลาน
	นราธิวาส เขต 1	5	เมือง
	นราธิวาส เขต 2	5	สุไหโก-ลก
	ยะลา เขต 1	3	กิ่งอำเภอกรงปินัง
รวม	10	46	11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามอำเภอ และตำบล

ภาค	ตัวอย่างประชากร (อำเภอ)	จำนวนตำบลทั้งหมด	ตัวอย่างประชากร (ตำบล)
เหนือ	เมือง	8	บ้านปากแคว บ้านกล้วย
	แม่สอด	10	แม่กุ มหาวัน พะวอ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ด่านขุนทด	19	กุดพิमान ด่านใน หินหล่อง บ้านเก่า หนองบัวละคร
	ภูสิงห์	7	โคกตาล ห้วยตามอญ
กลาง	บางคล้า	9	เสม็ดใต้ หัวไทร
	กิ่งอำเภอคลองเขื่อน	5	บางตลาด
ใต้	ละแม	4	พะโต๊ะ
	แม่ลาน	3	ม่วงเตี้ย
	เมือง	8	บางปอ กะลุวอเหนือ
	สุไหงโก-ลก	4	มุโนะ
	กิ่งอำเภอกรงปินัง	4	สะอะ
รวม	11	81	21

ภาคผนวก ง

จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามอำเภอ ตำบล และโรงเรียน

ภาค	ตัวอย่างประชากร (อำเภอ)	ตัวอย่างประชากร (ตำบล)	จำนวนโรงเรียน ทั้งหมด	ตัวอย่างประชากร (โรงเรียน)		
เหนือ	เมือง	บ้านปากแคว	4	บ้านปากแคว		
		บ้านกล้วย	4	บ้านเพชรไผ่		
	แม่สอด	แม่กุ	4	บ้านแม่กุหลวง		
		มหาวัน	4	บ้านแม่โกนเกน		
		พะวอ	4	วัดสว่างอารมณ์		
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ด่านขุนทด	กุดพิมาน	4	บ้านถนนหักใหญ่		
		ด่านใน	3	บ้านหนองบง		
		หินหล่อง	1	บ้านหินหล่อง		
		บ้านเก่า	4	บ้านกุดโคก		
		หนองบัวละคร	4	บ้านเขื่อน(ท่าพระ ประชาสรรค์)		
	ภูสิงห์	โคกตาล	4	บ้านเรือทองคลองคำ		
		ห้วยตามอญ	4	บ้านท่าบ		
		กลาง	บางคล้า	เสม็ดใต้	4	วัดหัวสวน
				หัวไทร	4	วัดลาดบัวขาว
			กิ่งอำเภอคลองเขื่อน	บางตลาด	3	วัดบางตลาด
ใต้	ละแม	พะโต๊ะ	6	บ้านในหาน		
				บ้านปากเลข		
	แม่ลาน	ม่วงเตี้ย	3	บ้านต้นหยง		
				เมือง	บางปอ	6
	บ้านโคกดีเด					
	กะลุวอเหนือ	8	บ้านโคกสขา			
	สุไหงโก-ลก	มูโนะ	4	บ้านเปล		
กิ่งอำเภอกรงปินัง				สะอะ	2	บ้านป่าดงยอ
4	11	21	84	24		

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ

ภูมิภาค	ตัวอย่างประชากร (โรงเรียน)	จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด(คน)		ตัวอย่างประชากร (คน)		รวม
		อนุบาล 1	อนุบาล 2	อนุบาล 1	อนุบาล 2	
เหนือ	บ้านเพชรไฟ	12	9	2	1	3
ตะวันออกเฉียงเหนือ	บ้านหนองบง	12	15	2	3	5
	บ้านกุดโคก	13	4	2	1	3
กลาง	วัดลาดบัวขาว	11	9	2	1	3
ใต้	บ้านโนนหยาน	15	5	3	1	4
	บ้านปากเลข	16	13	3	2	5
รวม	6	79	55	14	9	23

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์
2. แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง การจัดสภาพแวดล้อม และการสร้างปฏิสัมพันธ์
3. แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ การจัดสถานที่และบรรยากาศ และการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางภาษา และสิ่งอำนวยความสะดวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และอนุบาลชั้นปีที่ 2
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเด็ก ระดับการศึกษาของบุตรหลาน อาชีพ ระดับการศึกษา อายุ และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

ตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า ในด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการปฏิสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านและบุตรหลานแต่อย่างใด

4. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพราะคำตอบของท่านมีประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
ชื่อผู้ปกครอง.....นามสกุล.....

1. ความสัมพันธ์กับเด็ก

บิดา

มารดา

ญาติ (โปรดระบุ).....

2. บุตรหลานของท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น

อนุบาล 1

อนุบาล 2

3. อาชีพ

รับราชการ (ทำงานราชการ ลูกจ้างรัฐบาล)

รับจ้าง (รับจ้างทำงานทั่วไป)

ค้าขาย (ประกอบการค้าเป็นของตนเอง)

เกษตร (ทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์)

อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. อนุปริญญา / ปวส.
- ปริญญาตรี ปริญญาโท
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. อายุ

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี 21 – 25 ปี
- 26 – 30 ปี 31 – 35 ปี
- 36 - 40 ปี อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

- 3,001 – 4,000 บาท 4,001 – 5,000 บาท
- 5,001 – 6,000 บาท 6,001 – 7,000 บาท
- 7,001- 8,000 บาท อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

คำชี้แจง

- โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่าน
- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้งหรือเป็นครั้งคราว
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัตินานๆครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

ลำดับที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	มีการอ่านหนังสือในยามว่าง					
2	มีการซื้อหนังสือหรือเช่าหนังสือมาอ่าน					
3	มีการซื้อหรือเช่าภาพยนตร์ต่างๆมาดู					
4	มีการอ่านคู่มือสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ก่อนนำมาใช้					

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5	มีการอ่านจดหมายและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้รับ					
6	มีการพูดคุยโทรศัพท์					
7	มีการจดเบอร์โทรศัพท์					
8	มีการเปิดสมุดโทรศัพท์เมื่อต้องการติดต่อบุคคลต่างๆ					
9	มีการจดยรายการสิ่งของก่อนออกไปซื้อ					
10	มีการอ่านส่วนผสม วันที่ผลิต วันหมดอายุของอาหารก่อนซื้อ					
11	มีการอ่านใบเสร็จจากการซื้อของในแต่ละครั้ง					
12	มีการพูดคุยเกี่ยวกับรายการในโทรทัศน์					
13	มีการเปิดเพลง ร้องคาราโอเกะ					
14	มีการฟังข่าวหรือรายการต่างๆ จากวิทยุ					
15	มีการพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้าน					
16	มีการอ่านคู่มือการทำอาหารก่อนทำอาหาร					
17	มีการบันทึกรายรับ-รายจ่าย					
18	มีการเขียนบันทึกประจำวันหรือไดอารี่					
19	มีการทำงานกับบุตรหลานในคอมพิวเตอร์					
20	มีการเล่นเกมกับบุตรหลานในคอมพิวเตอร์					
21	มีการเขียนนัดหมายหรือบันทึกสั้นๆ ไว้ในปฏิทิน ติดไว้ตามตู้เย็น หรือเขียนไว้ในกระดาน					
22	มีการไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอนกับบุตรหลาน					
23	มีการจัดช่วงเวลาการเล่านิทานหรืออ่านหนังสือ และดูโทรทัศน์กับบุตรหลาน					
24	มีการจัดพื้นที่ในการเล่านิทาน อ่านหนังสือ ที่สะอาด ปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวน					
25	มีการตกแต่งพื้นที่สำหรับการอ่าน - เขียนให้อึดต่อการอ่าน-เขียนของบุตรหลาน เช่น มี หมอน ตุ๊กตา เสื้อ พรม โต๊ะ เก้าอี้ พัดลม จัดไว้ในพื้นที่เพื่อความสะอาดสบาย					
26	มีการดูแลรักษาสื่ออุปกรณ์ทางภาษาต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เช่น เกมชนิดต่างๆ ดินสอ ยางลบ สี กระดาษ					

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
27	มีการคิดรูปครอบครัวหรือรูปภาพต่างๆ ที่ผนังบ้านไว้เล่าเรื่องราวให้ บุตรหลานฟัง					
28	มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการตกแต่งบ้านที่เอื้อต่อการอ่าน - เขียนของ บุตรหลานให้ไม่น่าเบื่อ					
29	มีการจัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อการหยิบอ่าน					
30	มีการจัดหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จัดไว้ในพื้นที่สำหรับอ่าน					
31	มีการจัดหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จัดไว้ในห้องนอน					
32	มีการจัดหาอุปกรณ์ทางภาษารูปแบบต่างๆ ให้บุตรหลาน เช่น กระดาษชนิด ต่างๆ เครื่องเขียนหลากหลายชนิด จิกซอว์					
33	มีการนำวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้ เช่น นิตยสารเก่าๆ กระดาษที่ไม่ใช้แล้ว เส้นผ้า รางใส่ไข่ มาให้บุตรหลานได้ขีดเขียนและเล่นเกมต่างๆ					
34	มีการพาบุตรหลานไปห้องสมุดหรือร้านหนังสือในท้องถิ่นที่ใกล้เคียง					
35	มีการให้บุตรหลานมีโอกาสในการซื้อหนังสือที่ตนสนใจ					
36	มีการพาบุตรหลานไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ และมีโอกาสได้เรียนรู้สิ่ง ใหม่ๆ จากคำอธิบายหรือป้ายต่างๆ โดยผู้ปกครองเป็นคนเล่าเรื่องราว ต่างๆ ให้ฟังเช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์					
37	มีการซื้อหนังสือให้บุตรหลานเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ					
38	มีการให้บุตรหลานมีส่วนร่วมในการพูดคุยโทรศัพท์กับสมาชิกใน ครอบครัวญาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
39	มีการนำอัลบั้มรูปถ่ายหรือรูปภาพต่างๆ มาดูและพูดคุยร่วมกัน					
40	มีการเล่านิทานโดยการอัดเสียงในเทปคาสเซต แผ่นซีดี หรือมีการเปิดเทป เพลง เทปนิทานให้บุตรหลานฟัง					
41	มีการพูดคุยเกี่ยวกับป้ายโฆษณาต่างๆ ป้ายจราจร สัญลักษณ์ไฟ ในขณะที่ ที่นั่งรถไปด้วยกันกับบุตรหลาน					
42	มีการร้องเพลง เล่นเกมต่างๆ ท่องบทคล้องจอง เล่านิทาน อ่านหนังสือ ร่วมกันกับบุตรหลาน					
43	มีการให้บุตรหลานวาดภาพระบายสีจากหนังสือที่อ่านหรือจาก จินตนาการ					
44	มีการเล่านิทานจากหนังสือเล่มเดิมซ้ำๆ กันให้บุตรหลานฟัง					

แบบสัมภาษณ์การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

คำชี้แจง

1. ผู้บันทึกการสัมภาษณ์ฉบับนี้ คือ ผู้วิจัย
2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป คำถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดประกอบด้วย อายุของผู้ปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับเด็ก มีเด็กเรียนอยู่ในระดับชั้น โรงเรียน และจังหวัด

ตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คำถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ในด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการปฏิสัมพันธ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเป็นรายบุคคล

การปฏิบัติในการใช้แบบสัมภาษณ์

การเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการปฏิสัมพันธ์ และทำความเข้าใจในประเด็นที่จะสัมภาษณ์อย่างชัดเจน
2. ติดต่อและนัดเวลาในการสัมภาษณ์

การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์

1. ผู้สัมภาษณ์แนะนำตนเอง และบอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์
2. สนทนาเรื่องต่างๆ ไปเพื่อสร้างความคุ้นเคย
3. ขออนุญาตจดบันทึก และบันทึกเสียง
4. ถามให้ครบทุกประเด็น และซักถามให้เข้าใจ

การบันทึกข้อมูล

1. ทำการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ระดับชั้นที่เด็กกำลังศึกษาอยู่ ชื่อ โรงเรียน วัน เวลา ให้ครบก่อนสัมภาษณ์
2. สัมภาษณ์โดยการบันทึกเสียงและจดประเด็นสำคัญลงในแบบสัมภาษณ์
3. ทำการบันทึกเพิ่มเติมในรายละเอียดหรือข้อสังเกตที่พบ

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
วันที่.....
เวลา.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ผู้ปกครองอายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา.....
3. อาชีพ.....
4. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....บาท
5. ความสัมพันธ์กับเด็ก.....มีเด็กเรียนอยู่ในระดับชั้น.....โรงเรียน.....
จังหวัด.....

ตอนที่ 2 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ด้านการเป็นแบบอย่าง

1. พฤติกรรมที่แสดงถึงการเป็นแบบอย่างให้กับบุตรหลานในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในการดำเนินชีวิตประจำวัน (สนับสนุน เชิญชวน กระตุ้นความสนใจและฝึกฝนให้บุตรหลานในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน)
2. การบอกถึงประโยชน์และคุณค่าของหนังสือกับบุตรหลาน
3. อุปสรรคและปัญหาที่ไม่สามารถเป็นแบบอย่างและไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

4. การจัดเตรียมสถานที่และบรรยากาศในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน
5. การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางภาษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับบุตรหลาน
6. การขยายประสบการณ์ให้กับบุตรหลานในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
7. อุปสรรคและปัญหาในการจัดเตรียมสถานที่ การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทางภาษา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับบุตรหลาน

ด้านการปฏิสัมพันธ์

8. การจัดกิจกรรมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับหนังสือและสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ
9. การให้บุตรหลานได้มีการพบปะพูดคุยกับบุคคลต่างๆ ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

10. อุปสรรคและปัญหาในการจัดกิจกรรมให้บุตรหลานมีความคุ้นเคยกับหนังสือและสื่อทางภาษารูปแบบต่างๆ

11. อุปสรรคและปัญหาในการให้บุตรหลานได้มีกรพบปะพูดคุยกับบุคคลต่างๆในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง

1. ผู้บันทึกแบบสำรวจฉบับนี้ คือ ผู้วิจัย
2. แบบสำรวจแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป คำถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดประกอบด้วย อายุของผู้ปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับเด็ก มีเด็กเรียนอยู่ในระดับชั้น โรงเรียน และจังหวัด

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อม คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องพบเมื่อสำรวจพบ และใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องไม่พบเมื่อสำรวจไม่พบ และบันทึกรายละเอียดที่พบเพิ่มเติม

การปฏิบัติในการใช้แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อม

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และทำความเข้าใจในประเด็นสำรวจให้ชัดเจน
2. บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ วัน และเวลาที่เริ่มสำรวจให้เรียบร้อยก่อนเริ่ม บันทึก อายุของผู้ปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับเด็ก มีเด็กเรียนอยู่ในระดับชั้น โรงเรียน และจังหวัด และบันทึกเวลาสิ้นสุดเมื่อสำรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ชื่อผู้สำรวจ.....

วันที่.....

เวลา.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ผู้ปกครองอายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา.....
3. อาชีพ.....
4. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....บาท
5. ความสัมพันธ์กับเด็ก.....มีเด็กอยู่ชั้นอนุบาลปีที่..... โรงเรียน.....
จังหวัด.....

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับ ที่	รายการ	พบ	ไม่พบ	รายละเอียด
	1. สถานที่และบรรยากาศ			
1.1	อากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ			
1.2	ความปลอดภัย ความสะอาด			
1.3	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย หยิบหนังสืออ่านได้สะดวก			
1.4	พื้นที่ในการอ่านเงียบสงบ			
1.5	พื้นที่ในการอ่านนิทานและทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเป็นส่วน			
	2. สื่ออุปกรณ์ทางการอ่านและสิ่งอำนวยความสะดวก			
2.1	หนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก			
2.2	หนังสือหลากหลายประเภท			
2.3	เทปนิทาน เทปเพลงที่เกี่ยวข้องกับเด็ก			
2.4	ดินสอ ยางลบ กระดาษ สีชนิดต่างๆ			
2.5	ตุ๊กตาต่างๆ หุ่นมือ เสื้อ พรม หมอน			
2.6	รูปภาพ ตัวหนังสือ ที่เหมาะสมติดตามผนังห้องอยู่ในระดับสายตาของเด็ก			
2.7	เกมที่ช่วยพัฒนาภาษา เช่น จิกซอว์ โดมิโน			
2.8	ชั้นวางหนังสือ ตะกร้าสำหรับใส่หนังสือหรือกล่องใบใหญ่			
2.9	โต๊ะ-เก้าอี้มีขนาดที่เหมาะสมกับตัวเด็ก			
2.10	วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆสามารถเคลื่อนย้ายได้ตามความเหมาะสม			

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวฉวีรญา ชัยหั่น เกิดเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2525 ที่จังหวัด นครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี การศึกษา 2550

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย